

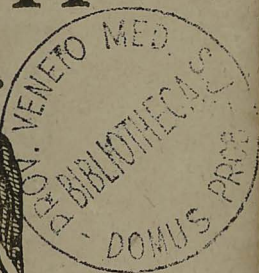
EXERCITIA

SPIRITUALIA

S. P.

IGNATII

LOYOLÆ.

*-595

ANTVERPIÆ,

Apud IOANNEM MEVRSIVM.

M. DC. XXXV.

SVPERIORVM PERMISSV.

G
II
३/३/३

ANIMA Christi sanctifica
 me. Corpus Christi salua
 me. Sanguis Christi inebria
 me. Aqua lateris Christi laua
 me. Passio Christi conforta
 me. **O** bone **I**ESV exaudi me:
 intra tua vulnera absconde
 me: ne permittas me separari
 à te: ab hoste maligno defen-
 de me: in horâ mortis meæ
 vocame, & iube me venire ad
 te; vt cum Sanctis tuis lau-
 dem te in sæcula sæculorum.
 Amen.

A 1

PAV-

PAVLVS PAPA III.
ad perpetuam rei memoriam.

ASTORALIS officij cura, in vniuersum Christi gregem nobis commissa, & diuina glorie ac laudis amor facit, vt ea qua salutem animarum, & spiritua- lem earum profectum iuuant, amplectentes, vota eorum qui aliquid, quod fouere & nutrire pietatem in Christi fidelibus valeat, à nobis exposcunt, ad exauditionis gratiam admittamus. Cùm ergo (sicut dilectus filius, nobilis vir, Frācisus de Borgia, Dux Gandia, nobis nuper exponi fecit) dilectus filius IGNATIVS DE LOYOLA, Præpositus Generalis Societatis IESV, per nos in almâ Vrbe nostrâ erecta, & per nos auctoritate Apostolicâ confirmata; quedam documenta, siue exercitia spiritualia, ex sacris Scripturis, & vita spiritualis experimentis elicitâ, composuerit, & in ordinem, ad piè mouendos fidelium animos, aptissimum redegerit; illaq; Christi fidelibus, ad spiritualement consolationem, & profectum magnoperè vtilia & salubria esse, non solum famâ, ex plurimis locis allatâ, prædictus Francisus Dux didicerit; sed etiam experimento manifestò, cùm Barcinone, tum Valentia, tum Gandia, id comperit habuerit. Quare idem Francisus Dux nobis humi-

5

humiliter supplicari fecit, vt documenta, & spiritualia exercitia prædicta, quod latius eorum fructus pateat, & plures Christi fideles, maiori cum deuotione ad vtendū illis inuidentur, examinari facere: & si approbatione & laude digna inueniremus, approbare & laudare, aliaq; in præmissis opportunè prouidere de benignitate Apostolicâ, dignaremur. Nos igitur, qui documenta & Exercitia huiusmodi examinari fecimus, & que testimonio ac relatione dilecti filij nostri Ioannis Tit. S. Clementis, Presbyteri Cardinalis, Burgensis Episcopi, ac hereticæ prauitatis Inquisitoris, & venerabilis fratris nostri Philippi Saluciarum Episcopi, ac dictæ Urbis nostræ in spiritualibus Vicarij generalis, nec non dilecti filij Aegidij Foscararij, nostri Sacri Palatii Magistri, nobis desuper factâ, pietate ac sanctitate plena, & ad adificationem & spiritualem profectum fidelium valdè vtilia & salubria esse & fore comperimus; debitum etiam respectum ad fructus vberes, quos IGNA TIVS, & ab ipso instituta Societas præfata, in Ecclesiâ Dei vbique gentium producere non cessant, & ad maximum adiumentum, quod ad id prædicta Exercitia attulerunt, non immeritò habentes; huiusmodi supplicationibus inclinati, documenta & Exercitia prædicta, ac omnia & singula in eis contenta, auctoritate prædictâ, tenore præsentium, ex certâ scientiâ nostrâ, approbamus, collaudamus, ac præsentis scripti patrocinio, cõmunimus: hortantes plurimùm in Domino, omnes & singulos, vtriusque sexus, Christi fideles vbilibet constitutos, vt tam pijs documētis & Exercitijs vti, & illis instrui deuote velint. Nec

non concedentes, vt huiusmodi documenta, & spiri-
 tualia Exercitia imprimi, à quocumque bibliopola
 per prædictum IGNATIUM eligendo, liberè & licitè
 valeant. Ita tamen, vt post primam editionem, sine
 consensu eiusdem IGNATII, vel successorum eius, nec
 ab hoc, nec ab alio omnino, sub excommunicationis,
 & 500. ducatorum piis operibus applicandorum pœ-
 nâ imprimi possint. Ac mandantes nihilominus vni-
 uersis & singulis locorum ordinariis, ac personis in Ec-
 clesiasticâ dignitate constitutis, & cathedralium, ac
 metropolitanarum Ecclesiarum Canonicis, & earum-
 dem ordinariorum Vicariis, in spiritualibus, genera-
 libus, & officialibus vbilibet constitutis, quatenus ipsi,
 vel duo, aut vnus eorum, per se, vel alium, seu alios,
 cuius de Societate prædictâ, vel aliis quorum intere-
 rit, in præmissis spiritualibus Exercitiis, efficacis defen-
 sionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostrâ, il-
 los dictâ concessione & approbatione pacificè frui &
 gaudere: non permittentes eos, per quoscumque, contra
 præsentium tenorem quomodolibet molestari: contra-
 dictores quoslibet & rebelles, per censuras, & pœnas
 Ecclesiasticas, ac alia opportuna iuris remedia, appel-
 latione postpositâ, compefcendo: inuocato etiam ad hoc
 (si opus fuerit) auxilio brachij secularis. Non obstan-
 fel. rec. Bonifacij Papæ VIII. prædecessoris nostri de
 vnâ, & Concilij Generalis de duabus dietis, dummodo
 vltra tres aliquis auctoritate præsentium non traha-
 tur; & quibusuis aliis constitutionibus, & ordinatio-
 nibus Apostolicis, ceterisq; contrariis quibuscumque.
 Aut si aliquibus communiter vel diuisim, ab eadem sit
Sede

Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas, non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum, de indulto huiusmodi mentionem. Volumus autem, quod presentium litterarum transumptis, manu Notarii publici subscriptis, & sigillo alicuius Praelati, seu personae in dignitate Ecclesiastica constituta, munitis, plena fides vbique habeatur, & illis stetur, tam in iudicio, quam extra, ac si originales litterae exhiberentur & ostenderentur. Datum Roma apud sanctum Marcum, sub annulo piscatoris, die ultimo Iulij. Millesimo quingentesimo quadragesimo octavo. Pontificatus nostri anno XIV.

BLO. EL. FVLGINEN.

A 4

TESTI-

Quidam de Societate IESU,
deuoto Lectori eiusdem
Societatis S. in Domino.

HÆC documenta, ac spiritualia
Exercitia, quæ non tam à libris,
quàm ab vnctione sancti Spiritus, &
ab internâ experientiâ, & vsu tra-
ctandorum animorum edoctus, no-
ster in Christo Pater M.IGNATIVS DE LOYOLA
Societatis nostræ institutor, & Præpositus Generalis
(vt præmissum est) composuit, ab idiomate Hispanico
in Latinum, duobus modis sunt versa: altera verso,
non solum sensum sensui, sed penè verbum verbo; alte-
ra (quæ visa est preferenda) sensum tantum sensui, sed
fideliter reddebat. Cùm autem Exercitia hæc, vt satis-
fieret quorundam, & præcipuè Illustrissimi Ducis
Gandia, Francisci de Borgia deuotioni, qui optabat
approbari ea, Sedis Apostolica auctoritate, quæ iam-
pridem, & spiritualis plurimorum omnis generis &
conditionis hominum profectus (qui per ea Spiritum
Domini vel hauserant, vel mirum in modum auxerant)
vbique approbauerat: cùm, inquam ante ap-
probationem summi Pontificis, destinatis censoribus
videnda proponerentur, vtraque translatio eis est obla-
ta: & licet omnino libera censura eorum subiiceren-
tur, vt adderent, minuerent, mutarent, prout in Do-
mino

mino videretur; tamen ne verbo quidem mutato,
 vtramque versionem (quod testimonii eorumdem in
 archetypis exemplaribus patet) approbarunt. Quod
 ad impressionem attinet, hoc te, pie Lector, monitum
 velim, non iis, qui tantum lecturi Exercitia; sed qui
 facturi, vel potius aliis tradituri sunt, esse hoc laboris
 & opera impensum. Cum enim ad fructum vberem
 capiendum parum sit legisse, nisi strenue quis in eis se
 exercuerit, & magistrum in rebus spiritualibus versa-
 tum sit nactus; constat non eo animo impressa esse, vt
 passim in vulgus emanarent: sed cum laboriosum ni-
 mis esset, nec sine magno temporis & impensarum dis-
 pendio, tam multa exemplaria manuscribere, quibus
 ad Societatis ipsius vsum opus erat, & vt varietate, &
 erratis plurimis (qua in manuscriptis deprehendi so-
 lent) deuitatis, indubitata fidei exemplaria suppete-
 rent, typis hoc opus excusum est: sed omnia excusa vo-
 lumina in potestatem Societatis, ad ipsius, vt diximus
 vsum (ita vt nec vendi, nec excudi vllibi possint) sunt
 redacta. De his te monere, pie Lector (si forte minus in-
 notuerant) cum perspecta mihi sint predicta omnia,
 officij mei esse duxi. Vale in Domino. Roma, VI. Idus
 Augusti, M. D. XLVIII.

AN-

ANNOTATIONES

Quædam aliquid afferentes
intelligentiæ ad Exercitia
spiritualia quæ sequuntur,

Vt iuuari possit tam is, qui ea traditurus est, quàm qui accepturus.

*Quid nomine
Exercitorũ
spiritualiu.*

P R I M A est Annotatio, quòd ipso nomine spiritualium exercitiorum, intelligitur modus quilibet examinandi propriam conscientiam: item meditandi, contemplandi, orandi secundum mentem, & vocem: ac postremò alias quascumque spirituales operationes tractandi, vt dicitur deinceps. Sicut enim deambulare, iter facere, & currere, exercitia sunt corporalia; ita quoque præparare & disponere animam ad tollendas affectiones omnes malè ordinatas, & iis sublati, ad quærendam & inueniendam voluntatem Dei, circa vitæ suæ institutionem, & salutem animæ, exercitia vocantur spiritualia.

*Quid præstandum tradenti
Exercitia.*

S E C U N D A est, quòd ille, qui modum & ordinem alteri tradit meditandi, siue contemplandi, fideliter narrare debet meditationis, seu contemplationis

plationis historiam; percurſis obiter dumtaxat punctis illius præcipuis, & adiectâ ſolùm breui declaratiunculâ: vt is qui meditaturus eſt, accepro veritatis hiftoricæ primùm fundamêto, diſcurrat poſteâ & ratiocinetur per ſeipſum. Ita enim fiet, vt dum aliquid inuenerit, quod elucidationem vel apprehenſionem hiftoriæ, aliquantò maiorem præbeat (ſiue ex diſcurſu proprio, ſiue ex diuinâ mentis illuſtratione id contingat) guſtum delectabiliorem, & vberiorê fructû percipiat, quàm ſi reſiſa ei ab altero diffuſius narrata & declarata eſſet. Nō enim abundantia ſcientiæ, ſed ſenſus & guſtus rerum interior deſiderium animæ explere ſolet.

Tertia eſt, quòd cùm in ſequentibus omnibus Exerciitiis ſpiritualibus vtamur actibus intellectuſ, quando diſcurrimus, voluntatis verò, quando afficimur; aduertendum eſt in operatione, quæ præcipuè eſt voluntatis, dum voce aut mente cum Domino Deo, vel Sanctis eius colloquimur, maiorem exigi à nobis reuerentiam, quàm dum per vſum intellectuſ, circa intelligentiam potiùs moramur.

Quarta eſt, quòd licet Exerciitiis ſequentibus, assignetur quatuor hebdomadè, totidem exercitiõũ partib⁹, ſingule ſingulis reſpōdētes, videlicet; vt in primâ hebdomadâ fiat cōſideratio de peccatis; in ſecūdâ de D. N. I. E. S. V. Chriſti vitâ, vſq; ad ingreſſũ eius in Hieruſalē die Dominicâ Palmarũ; in terciâ de paſſione eiũſdē; in quartâ

*Vbi maior
reuerentia.*

*Ordo hebdo-
madarũ
moderari
potest.*

quartâ de resurrectione, & ascensione, adiectis tribus orandi modis; non tamen ita accipiendæ sunt dictæ hebdomadæ, vt necesse sit vnamquamque continere septem vel octo dies. Cùm enim contingat alios aliis tardiores, vel promptiores esse ad consequendum id, quod quærunt (puta in primâ hebdomadâ cõtritionem, dolorem, & lacrymas de peccatis suis) aliquos etiam plus aut minùs agitari probarique variis spiritibus; expedit nonnumquàm succidi hebdomadam quamcumque, vel extendi, iuxta materiæ subiectæ rationem. Solet tamen totum Exercitiorum tempus triginta dierum, aut circiter, spatio concludi.

Quid exercitia faciendi.

Quinta est, quòd mirum in modum iuuatur, qui suscipit Exercitia, si magno animo atque liberali accedens, totum studium, & arbitrium suum offerat suo Creatori, vt de se, suisque omnibus id statuatur, in quo ipsi potissimum seruire possit, iuxta eiusdem beneplacitum.

Quid cum nulle animi motiones.

Sexta est, quòd tradens Exercitia, si animaduertat ei qui recipit, nullas incidere spirituales animi commotiones, vt sunt consolationes, vel tristitiæ, neque diuersorum spirituum agitationes; sedulò debet percontari, an ipsa Exercitia præscriptis agat temporibus, & quibus modis, an etiam obseruet diligenter cunctas Additiones; & de singulis ratio postuletur. Porrò de consolationibus, & desolationibus infrà tractabitur, p. 124. De additionibus verò p. 44.

Septi-

Septima est, quòd is, qui alterum exercendū Quid cum
tentatio, &
desolatio. curat, si eum videat desolatione affici seu tentatione, cauere debet ne se durum vel austerum ipsi exhibeat, sed mirem potiùs, ac suauem præstet, confirmato eius animo ad agendum strenuè in posterum, dete etisq̃ue inimici nostri versutiis, eum ad consolationem studeat disponere tamquàm breuì subsecuturam.

Octaua est, quòd circa consolationes, & Reg. pro de-
solatione, &
consolationem. desolationes sumentis Exercitia, & circa astutias inimici, poterunt vsui esse regulæ, quæ * in prioribus duabus hebdomadis habentur, * b de variis spiritibus internoscendis.

Nona est, quòd quando exercendus est Quid cum
inexperto
Exercitiorum. quispiam spiritualium rerum inexpertus, vnde contingat, eum in primâ hebdomadâ crassis quibusdam apertisq̃ue tentationibus vexari, ostensis iam inde prosequendi obsequij diuini certis impedimentis, (cuiusmodi sunt molestia, anxietas, pudor, timor, habitâ honoris mundani ratione) tunc illi, qui eum exerceri docet, superfedendum est vsu regularum, quæ ad secundam hebdomadam pertinent, de discretione spirituum, & iis vtendum solis, quæ in primâ dantur. Quia quantum alter ex his accepturus est commodi, tantumdem ex illis dispendij referret ob subtilitatem rei, & sublimitatem, quæ est supra eius captum.

Decima est, quòd qui exercetur, si tentationibus ia ætetur, boni speciem præferentibus,

bus, tunc muniendus est per dictas regulas hebdomadæ secundæ. Humani enim generis inimicus, per boni speciem, eos ut plurimum oppugnat, qui antea in viâ vitæ, quam illuminatiuam appellant, respondente Exercitiis secundæ hebdomadæ, fuerint potius versati, quam

* C
*Exercens
 nesciat se-
 quentes me-
 ditationes.*

Vndecima est, quod exercenti se in primâ hebdomadâ, expedit nescire, quid in secundâ sit acturus: sed ad consequendum illud, quod tunc quærit, acriter laborare, perinde ac si nihil boni postea esset reperturus.

*In quodidia-
 no exercitio
 quies animi
 reperenda.*

Dodecima est, quod admonendus est is, qui exercitatur, ut cum in quotidiano quolibet exercitio, ex quinque infra describendis, expendi debeat vnius horæ tempus; curet semper animi quietem in hoc reperire, quod plus temporis potius, quam minus insumpsisse, sibi conscius sit. Frequens est enim dæmoni hoc agere, ut præfixum meditationi vel orationi temporis spatium decurratur.

*Exercitiij
 tempus pro-
 ducatur.*

Decima tertia est, quod cum facile sit ac leue, affluente consolatione, integrâ contemplationis horam traducere: difficillimum è cōtra, incidete desolatione; idcirco aduersus tentationem, ac desolationem semper pugnandum est, producto ultra præfinitam horâ exercitio, vincendi gratiâ. Ita enim non solum discimus resistere aduersario, sed eum etiam expugnare.

De-

Decima quarta est, quòd si vacans Exerci- *Vbi freno*
 tiis cernatur consolatione multâ, & fer- *uendum in*
 uore magno ferri, obuiandum est, ne promiss- *feruentiori-*
 so aliquo vel voto inconsultè ac præcipitanter *bis.*
 facto, se obstringat: Idquè tantò fuerit diligen-
 tiùs præuertendum, quantò ille ingenij esse in-
 stabilioris perspicitur. Quamuis enim vnus al-
 terum iustè mouere possit ad ingressum reli-
 gionis, in quâ emittenda sint obedientiæ, pau-
 pertatis, atque castitatis vota; quamuis præ- *Circa vota*
 terea maioris meriti sit opus ex voto quàm si- *facienda.*
 ne voto factum; plurima nihilominus ratio
 habenda est conditionis propriæ personarum.
 Item attentè est considerandum, quid com-
 modi, vel incommodi possit occurrere, ad il-
 lud præstandum, quod aliquis promissurus sit.

Decima quinta est, quòd tradens Exercitia *Tempore*
 non debet alterum impellere ad pauper- *exercitiarum*
 tatem & promissionem eius magis quàm ad *nemo impel-*
 oppositum; neque ad hoc potius, quàm ad il- *latur ad*
 lud institutum vitæ: quia licet extra Exercitia *paupertatē.*
 licitum sit, & pro merito ducendum, si quis
 cælibatum, religionem, & aliam quæcumque
 Euangelicam perfectionem amplecti suadeat
 iis omnibus, quos ex personarum, & conditio-
 num ratione probabile sit fore idoneos; longè
 tamen conuenientius, meliusque est, inter Ex-
 exercitia ipsa id non attentare: sed Dei potius vo-
 luntatem quærere, atque præstolari, donec ip-
 se Creator ac Dominus noster animæ sibi de-

B

uotæ

uotæ sese communicet, eamque amplexans ad sui amorem, laudem & seruitium disponat, prout maximè scit esse commodum. Quapropter dictanti Exercitia standum est in quodam æquilibrio, sinendumque, vt citra medium, Creator ipse cum creaturâ, & hæc vicissim cum illo rem transigat.

*Quid cum
ad aliquid
minus rectè
afficitur.*

Decima sexta est, quòd, vt Creator ipse, Dominusque noster in creaturâ suâ certius operetur, si accadat animam ad aliquid minus rectum affici atque inclinari, summoperè ac totis viribus nitendum est in cōtrarium; (vt puta, si ad officium vel beneficium adipiscendum aspiret, non diuinæ gloriæ, aut communis animarum salutis causâ, sed commoditatis suæ, negotiorumque temporalium dumtaxat) tunc affectus ad oppositum impelli debet, per assiduas orationes, & alia exercitia pia, in quibus à clementiâ Dei oppositum petatur: videlicet, hunc vt ille animum offerat ipsi Deo, se tale officium vel beneficium, aut aliud quiduis, iam non appetere, nisi priorem affectum adeò mutauerit, vt nihil iam omnino desideret, vel possideat aliâ ex causâ, quàm diuini cultus & honoris.

** d
Quid cum
varia cogi-
tationes.*

Decima septima *perutilis est, quòd scilicet tradens exercitia, inquirere ac scire nolens proprias alterius cogitationes & peccata; superest, vt certior factus fideliter de cogitationibus à vario spiritu immixtis, & ad maius,
aut

aut minus bonum trahentibus, spiritualia non-
nulla Exercitia illi præscribat, præsentī animæ
necessitati opportuna.

Decima octaua est, quòd iuxta eius, qui *Quomodo
accommo-
danda Exer-
citiâ, &
exercenti
attemperan-
da.*
exercetur, habitudinem, puta pro ætate,
doctrinâ, vel ingenio, accommodari debent
Exercitiâne cui rudi aut imbecilli seu debili ea
imponantur, quæ ferre non possit citra in-
commodum, nedum ad profectum suum assu-
mere. Similiter prout cuique in animo est sese
disponere, impariendum id demum est, quod
eum potissimum iuuare possit. Propterea ei,
qui se instrui dumtaxat postulat, & ad gradum
aliquem perducī, in quo animus suus con-
quiescat; tradi potest Particulare primum
Examen infra positum, pag. 24. deinde genera-
le pag. 27. simulque modus orandi manè per
horæ dimidium, ex præceptorum Dei, & pec-
catorum mortalium consideratione, de quâ
pag. 93. Suadendum etiam fuerit, vt octauo
quoque die peccata sua confiteatur, & quin-
decim dierum interuallo, vel octo potiùs, si
affectus impellat, sumat Eucharistiæ Sacra-
mentum. Ista exercitationis ratio propriè
competit rudioribus, seu illitteratis, quibus in-
super exponenda erunt singula præcepta Dei,
atque Ecclesiæ; mortalia peccata, cum quin-
que sensibus, & operibus misericordiæ. Idem
si is qui tradit Exercitia, alterum viderit debilis
esse naturæ, ac parum capacis, vnde modicus

proventus & fructus sperari queat, satius fuerit aliqua ex dictis leuioribus exercitiis ipsi præscribere, vsque ad confessionem peccatorum: postea nonnulla conscientia examina, & methodum confessionis frequentioris dare, quibus iam paratum sibi anime profectum seu lucrum tueri possit. Non erit autem progrediendum ad electionum dictamina, aliorumve, quam primæ hebdomadæ, Exercitiorum: quoties præsertim alij ad sunt maiori cum fructu exercitandi, nec omnia omnibus præstare temporis permittit angustia.

*Quid cum
homine pu-
blicis nego-
tiis districto.*

Decima nona est, quod homini negotiis publicis, vel aliis cõuenientibus districto, siue ingenio siue litteris præditus sit, suppetente ipsi horâ vnâ & dimidiâ diebus singulis ad sumenda nonnulla exercitia; exponendum primò erit, quem in finem homo creatus sit: deinde per horam dimidiam examen particulare, deinceps generale cum modo rite confitendi, sumendique sancti Sacramenti, tradi ei possunt: præscribendo etiam, vt manè, per triduum, spatio vnus horæ meditationem agat de primo, secundo, ac tertio peccato, vt docetur paginâ 33. Postea per alios tres dies eadem horâ de processu peccatorum, vt paginâ 38. Per alios totidem de pœnis, quæ peccatis respondent paginâ 42.

Dictandæ quoque illi erunt intra totum dictarum trium meditationum tempus, decem ad-

additiones illæ, quæ habentur paginâ 44.

Observabitur eadem meditandi ratio circa mysteria Domini nostri IESU Christi, quæ infra in ipsismet Exercitiis latè explicatur.

Vigesima est, quòd ei, qui à negotiis libero est, & fructum consequi spiritualem optat, quàm possit maximum, tradenda sunt omnia exercitia eodem, quo procedunt, ordine (& quidem scribi rerum capita, ne excidant è memoriâ expedit) in quibus (secundùm successum communiorem) tantò maiorem faciet progressum spiritualis vitæ, quantò magis ab amicis notisque omnibus, & ab omni rerum humanarum sollicitudine sese abduxerit: vt si ab ædibus pristinis migret in domum cellamve aliquam secretiorem, vnde ipsi liberum securumque sit egredi ad matutinum, sacrum Missæ, vel ad vesperarum officium cùm libuerit, audiendum, absque familiaris cuiusquam interpellatione. Ex quâ quidem loci secessione inter alias multas commoditates hæ tres præcipuè cõsurgunt. Prima, quòd exclusis amicis & familiaribus, negotiisque minùs rectè ordinatis ad Dei cultum, gratiam apud Deum non mediocrem meretur. Secunda, quòd per huiusmodi secessû intellectu minùs quàm antea distracto in diuersas partes, sed collectâ redactâque omni cogitatione ad ré vnâ, scilicet ad obsequendû Deo Creatori suo, & salutem animæ suæ consulendum, multò liberiùs ac expeditiùs

Quid cum libero à negotiis & fructum consequi cupiente.

ditiùs vitur naturæ viribus in quarendo eo, quod desiderat tantoperè. Tertia, quòd quantò se magis reperit anima segregatam ac solitariam, tantò aptiorem seipsam reddit ad quærendum, attingendumque Creatorem & Dominum suum: ad quem insuper, quòd propius accedit, eò meliùs ad suscipienda bonitatis diuinæ dona disponitur.

E X E R C I T I A

Quædam spiritualia, per quæ homo dirigitur, ut vincere seipsum possit, & vitæ suæ rationem, determinatione à noxiis affectibus liberâ, insituere.

Rectè sentiendum.

IN primis, vt per huiusmodi exercitia, tam qui ea tradit, quàm qui accipit, iuuari queat, supponendum est Christianum vnumquemque pium, debere promptiore animo sententiam seu propositionem obscuram alterius, in bonam trahere partem, quàm damnare. Si verò nullâ eam ratione tutari possit, exquirat dicentis mentem, & si minus rectè sentiat, vel intelligat, corripiat benignè: hoc nisi sufficit, vias omnes opportunas tentet, quibus illum

illum sanum intellectu , ac securum reddat ab errore. *Ab errore liberandus.*

Principium siue fundamentum.

CREATVS est homo ad hunc finem , vt ^{Hominis finis.} Dominum Deum suum laudet , ac reue-reatur, ei que seruiens tandem saluus fiat. Reliqua verò supra terram sita , creata sunt hominis ipsius causâ, vt eum ad finem creationis suæ prosequendum iuuent : vnde sequitur vtendum illis, vel abstinendum eatenus esse, quatenus ad prosecutionem finis vel conferunt, vel obsunt. Quapropter debemus absque differentiâ nos habere circa res creatas omnes, (* prout libertati arbitrij nostri subiectæ sunt, * e & non prohibitæ;) Ita, vt (quod in nobis est) non quæramus sanitatem magis, quàm ægritudinem: neque diuitias paupertati, honorem contemptui, vitam longam breui præferamus. * Sed consentaneum est , ex omnibus ea de- * f mum , quæ ad finem ducunt, eligere ac desiderare.

E X A M E N
P A R T I C V L A R E

*Et quotidianum, tria tempora comple-
ctens, ad dispositionem sui ac dupli-
cem discussionem accommoda.*

1. Tempus
matutinum.

2. Pomeri-
dianum.

3. Vesperti-
num.

P R I M V M tempus est matutinum, quo de-
ber homo, statim dum à somno surgit, pro-
ponere diligentem sui custodiam circa pecca-
tum aut vitium aliquod particulare, à quo
emendari cupit. Secundum est pomeridianum,
in quo petenda est à Deo gratia, vt reminisci
possit ille, quoties in peccatum seu delictum
istud particulare inciderit, & in posterum ca-
uere: deinde priorem faciat discussionem, exi-
gens ab animâ suâ rationem de peccato, seu
vicio iam dicto, & singulas diei partes præter-
itas percurrens ab eâ horâ, quâ surrexit, vsque
ad præsentem, quoties illud commiserit, &
puncta totidem signet in priore lineâ figuræ
iubscriptæ. Quibus peractis denuò proponat
per spatium diei reliquum, diligentius sese co-
hibere. Tertium erit vespertinum tempus, in
quo, post cœnæ horam, facienda est discussio
secunda, percursis itidem horis singulis, ab
examine priore vsque ad præsens lapsis, & eo-
dem modo memoratis enumeratisque vici-
bus,

bus, quibus deliquerit, parem eis punctorum numerum signabit in posteriore lineâ figuræ, sequenti similis ad hoc præparatæ.

ADDITIONES QUATVOR

Vtiles ad faciliorem & celeriore[m] peccati seu vitij cuiusvis extirpatione[m].

PRIMA est, vt quoties id peccati seu delicti *Prima vitij expiatio.* genus homo commiserit, manu pectori admotâ, doleat de lapsu, quod fieri potest etiam assistentibus aliis, nec aduertentibus.

Secunda est, vt sub noctem numeratis, comparatisque inuicem punctis linearum, quarum prior priori examini, posterior posteriori assignatur, attendat, an à priore examine vsque ad secundum aliqua successerit emendatio. *Secunda.*

Tertia est, vt conferat diei secundæ, atque præcedentis examina inuicem: considerans ecquid sibi emendationis interuenerit. *Tertia.*

Quarta, vt collatis hebdomadarum duarum inter se examinibus, pari modo, factæ vel omisæ emendationis rationem habeat. *Quarta.*

Item notandum est ex sequentibus figuris, primam ceteris longiorem deputari diei primæ, puta Dominicæ: secundam verò diei Lunæ, paulò breuiorem: & ita deinceps: cum par sit diminui in dies erratorum numerum.

E X A-

EXAMEN
CONSCIEN TIÆ
GENERALE;

Ad purgationem animæ, & ad peccatorum confessionem vtilissimum.

PRO comperto ponitur triplex incidere homini cogitationum genus; Vnum proprio surgens motu ipsius hominis: Reliqua verò duo extrinsecùs aduenientia, ex boni scilicet vel mali spiritus suggestione. Triplex cogitationum genus.

De cogitatione.

DVOBYS modis elicitur meritum ex malâ cogitatione in materiâ peccati mortalis, de quâ hîc sermo est. Primò, quando suggeritur de patrando mortali crimine cogitatio, sed ea confestim repugnando vincitur. Secundò, quando prauæ istiusmodi suggestioni semel, ac iterum repulsæ, & subinde nihilominus reuertenti continuè resistit homo, donec penitens expugnetur: quod quidem victoriæ genus meritò alterum antecellit. Quotuplex meritum in repellendâ malâ cogitatione.

Peccat autem leuiter aliquis, seu venialiter quando in subortâ peccati mortalis cogitatione, Quando leuis culpa in cogitatione.

*Quando
mortalis, &
quadruplex.*

tatione, aliquantulum moratur, quasi auscultando, vel quando aliquâ obiter sensus delectatione afficitur, vel in eâ retundendâ sese exhibet negligentem. Mortale verò peccatum, per cogitationem duobus modis admittitur; Primò, quando cogitationi peccati præbetur quacumque ratione, assensus. Secundò, quando peccatum illud opere completur, idque grauius est priorè, ex tribus causis: Videlicet, ob maiorem temporis decursum: ob actum intensiorem: & ob plurium denique offendiculum siue detrimentum.

De loquelâ.

*Quotuplici-
ter verbo
offendatur.*

VERBO etiam multifariâ offenditur Deus; vt in blasphemiâ, iuramento. Nam iurandum non est, neque per Creatorem, neque per creaturas vllas, nisi concurrentibus his tribus, veritate, necessitate, ac reuerentiâ. Porro intelligenda est necessitas, non in veritatis cuiuslibet affirmatione, sed eius tantum, quæ circa spirituale, corporale, vel etiam temporale bonum aliquod, momenti est non leuis. Reuerentiam dicimus, quando assumens diuinum nomen adhibet considerationem, vt Deo Creatori ac Domino debitus honor tribuatur.

De iuramento.

Sciendum est autem, licet iuramentum temerè

merè seu vanè factum per Creatorem, sit grauius peccatum, quàm per creaturam; difficilius tamen esse, per hanc, quàm per illum licitè iurare, seruatis debitis circumstantiis, quas diximus. Primò, quia in mentione creaturæ faciendâ per iuramentum, non ita excitamur aut reddimur attenti, vt ex veritate ac necessitate iuremus, sicut nominato rerum omnium Creatore. Secundò, eò quòd ad honorem Deo exhibendum cum reuerentiâ, longè debiliùs mouemur ex commemoratione creaturæ, quàm ipsius Dei Creatoris. Quamobrem iurare per creaturas, perfectis magis conceditur, quàm crassioribus siue idiotis: quandoquidem perfecti ex contemplationis vlu assiduo, & illustratione intellectus, considerant propiùs, atque deprehendunt Deum secundum essentiam, præsentiam, & potentiam suam creaturæ cuiuslibet inesse: vnde ad præstandam illi debitam in iuramento reuerentiam paratiores sunt aliis, qui eò perfectionis nondum proeucti sunt. Tertiò, quia creaturis ad confirmationem iuramenti crebriùs adscitis, periculum esset idololatriæ: id quod imperfectis magis, quàm perfectis fuerit timendum.

Vitandum est insuper verbum otiosum Otiosum verbum vitandum, & quale sit. (inter alia locutionis peccata,) quale esse intelligitur, quodcumque nec loquenti, nec alteri prodest, nec eo etiam animo proferatur, vt afferat vtilitatem. E cõuerso verò minime

mè otiosum censendū est verbum illud, quodcumque ad animæ vel propriæ, vel alienæ, aut ad corporis, aut rei etiam temporalis commodum pertinet: aut certè ad tale quippiam ex dicentis mente dirigitur: etiam si quis de negotiis loquatur, ab instituto suo alienis, vt religiosus de bellis, vel mercimoniis. Ceterum ex sermone quidem, ad finem bonum ordinato, meritum contingit: ad malum verò finem, aut futiliter prolatus sermo, generat peccatum.

Oris peccata.

Sunt & oris peccata, mendacium, falsa testimonia, detractio. Nam detrahendum non est alteri, nec obmurmurandum. Reuelato enim mortali alicuius peccato, quod publicum non sit, cum malâ intentione, vel graui damno famæ alterius, mortale itidem peccatum committitur: veniali autem, veniale solum. Ad hæc quotiescumque alienum patefacimus vitium, vel defectum, nostrum ipsorum vitium, ac defectum simul monstramus. Verumtamen vbi recta mens est, de proximi delicto licebit loqui bifariam.

Quando de proximi delicto licet loqui.

Primò, quando publicum est, vt meretricium, vel damnatum in iudicio, vel perniciosum, puta ob errorem publicum, animos conuersantium corrumpentem.

Secundò, quoties occultum alicuius crimini indicatur alteri, per cuius subuentionem, ille releuari à peccato possit: dummodò rei huius,

ius, probabilis aliqua ratio vel coniectura offeratur.

Possent inter oris peccata, irrisiones, contumeliæ, & alia id genus adscribi, quæ persequi licebit tradenti Exercitia, prout opus esse iudicauerit.

De opere.

PROPOSITIS ante oculos decem mandatis Dei, cum Ecclesiæ præceptis & iussis maiorum, seu Superiorum, æstimandum est, quidquid fit operis aduersus quodlibet eorum, id peccatum esse: leuius aut grauius tamen, pro inæquali peccandi modo, & pro diuersâ peccantium habitudine. Porrò reduci ad iussa ducimus Superiorum, diplomata seu indulta Pontificum, pro infidelium expugnatione, vel Christianorum pace, concedi atque promulgari solita: per quæ ad confessionem peccatorum, & Eucharistiæ sanctæ sumptionem, Christi fideles inuitantur. Peccat siquidem non leuiter, quicumque tam pias Rectorum Ecclesiæ cohortationes, sanctionesque aspernari audet, ac transgredi.

Operis peccata.

EXA-

E X A M I N I S
G E N E R A L I S

Modus, particulas seu puncta quinque complectentis.

1. *Gratia agenda.*

PRIMVM punctum est, Domino nostro Deo, pro beneficiis acceptis, gratias agendas esse.

2. *Gratia petenda.*

Secundum, quòd debemus pro cognitione, & expulsionem peccatorum gratiam flagitare.

3. *Quomodo discutienda conscientia.*

Tertium, de admissis præsentis die peccatis, rationem ab animâ nostrâ exigere, per horas singulas, ex quo surreximus, vestigando. Et primò quidem circa cogitationem: deinde circa loquelam, atque operationem, eodem ordine, quo in particulari examine traditum est.

Quartum, postulare veniam de delictis.

Quintum, proponere cum Dei gratiâ emendationem: & orationem dominicam post dicta omnia recitare. Pater noster.

Confessionis generalis & Communionis usus.

Confessionis generalis emolumenta. Primum.

EX Confessione generali ultro factâ, inter alia pleraque, percipiuntur tria hæc emolumenta. Primum, quòd tametsi, qui annis
fin-

singulis saltem confitetur semel, ad generalem huiusmodi confessionem minimè obligetur; eam tamen facienti ipsi multò plus commodi & meriti accedit, ob dolorem scilicet de peccatis, & malitiâ vitæ præteritæ, quem ita sentit vehementiorem.

Secundum, quoniam inspectâ, per spiritua- *Secundum.*
lem exercitationem, longè quàm antea manifestiùs naturâ & malitiâ peccatorum, tâto amplius commodum ac meritù percepturus est.

Tertium, quia consentaneum est, hominem *Tertium.*
sic rite cõfessum, atque dispositum, multò meliùs se habere ad Eucharistię sumptionem, quę maximè cõfert & ad fugam peccati & ad gratiæ receptæ conseruationem & augmentum.

Porrò generalis ista cõfessio, post hebdomadæ primę Exercitia potissimù erit opportuna.

PRIMUM
EXERCITIVM

Meditandi secundum tres anime potentias, circa peccatum triplex. Et continet orationem preparatoriam, duo Præludia, & Puncta tria præcipua, cum vno Colloquio.

ORATIO præparatoria est, quâ petimus à *Oratio præ-*
Domino gratiam, vt vires atque opera- *paratoria.*
C tiones

tiones nostræ omnes, sincerè ad eius gloriam, & cultum tendant.

1. *Preludiũ.* PRIMUM Præliudium est, ratio quædam componendi loci. Pro quâ Notandum est, quòd in quavis meditatione, siue contemplatione de re corporeâ, vt puta de Christo, effingendus erit nobis, secundùm visionem quãdam imaginariam, locus corporeus, id quod contemplamur, repræsentans, veluti templum, aut mons; in quo reperiamus Christum IESVM, vel MARIAM Virginem, & cetera, quæ spectant ad contemplationis nostræ argumentũ. Sin autem speculationi subest res incorporea, vt est consideratio peccatorum nunc oblata; poterit loci constructio talis esse, vt si per imaginationẽ cernamus animam nostram in corpore isto corruptibili, velut in carcere constrictam: hominem quoque ipsum, in hac miserix valle, inter animalia bruta exulantem.

2. *Preludiũ.* Secundum erit Præliudium, vt à Domino id postulẽ, quod exopto, iuxta propositæ cõtemplationis argumentum: nimirum si de Christi resurrectione fuerit meditandum, petenda erit lætitia, quâ gaudenti Christo congaudeam: sin de passione; lacrymas, pœnas, & angores petam, ad compatiendum Christo patienti. In præsentì ergo meditatione, pudorem confusionemque mei ipsius debeo exposcere, attendens quàm multi homines ob peccatum mortale, vel vnicum; damnati fuerint; & quòd
ego

ego toties peccando sim damnationem commertus.

NOtandum ad hæc, quòd omni meditationi, seu contemplationi, præmitti debent tam Oratio præparatoria, quàm Præludia duo: sed Oratio quidem semper fit eodem modo, Præludia verò pro diuersitate rerum sunt diuersa.

Qua orationi præmittenda.

PRimum punctum erit, vt exerceatur memoria mea circa primum peccatorum omnium, quod fuit ab Angelis commissum; adhibito statim discursu intellectus, atque voluntatis motu, instigante me ad voluenda, & intelligenda ea, per quæ erubescam, & confundar totus, factâ vnus tantum peccati Angelorum, cum tot meis comparatione: Vnde colligere liceat, cum illi ob vnicum crimen ad dicti sint inferno, quàm sæpè ipse supplicium idem meruerim. In memoriam itaque dicimus trahendum esse, quo pacto Angeli creati primùm in statu gratiæ, sed (quod necesse erat ad beatitudinis consummationem,) non volentes per arbitrij libertatem, Creatori suo reuerentiam, & obsequium præstare, at contra eum ipsum insolescentes, conuersi fuerint ex gratiâ, in malitiam, & de cælo ad infernum præcipitati. Consequenter discurrendum erit per officium intellectus circa hæc pensiculationibus, necnon concitandis simul voluntatis affectionibus, acriùs insistendum.

Circa primũ Angelorum peccatum.

Circa peccatum primorum parentum.

SECUNDUM est punctum, easdem potentias tres, circa peccatum primorum parentum (quod secundum appellabimus) exercere: tractando memoriâ, quàm diuturnam ob illud pœnitentiam egerunt: quanta humanû genus corruptio inuasit: quot hominum millia ad inferos deturbata sunt. Memorandum est videlicet, quomodò Adam in Damasceno campo, de limo terræ factus, positusque in terrestri Paradiso, & Eua formata ex vnâ costarû eius, eum de fructu arboris scientiæ boni & mali prohibiti essent comedere, & nihilominus comedissent; post peccatû subitò ex Paradiso eiecti sint: vestibus pelliceis induti, & originali iustitiâ priuati, reliquum vitæ suæ tēpus, in laboribus, ac ærumnis maximis, pœnitendo traxerint. Super his etiâ ratiocinio intellectus, & affectibus volûtatis vtendum erit, sicut priùs.

Circa peccatum mortale, & veniale.

TERTIUM est, vt exerceamur pari modo, circa peccatû mortale, & particulare quodlibet (ipsum nos tertium peccatum dicemus, vt à duobus suprâ positis distinguatur) considerando, quòd peccato tali, vel semel dumtaxat commisso, fortè detrusi sint multi ad infernum: quodque præterea propè innumeri, ob delicta meis pauciora atque leuiora fortè crucientur æternis pœnis. Vnde memoriâ versandum erit, quanta sit peccati grauitas & malitia, Deum omnium Conditorem atque Dominum offendentis. Ratiocinandum quoque

que est, supplicium æternum peccato iustè irrogari, utpote aduersus infinitam bonitatem Dei perpetrato. Postremò suscitandi sunt affectus, sicut iam dictum est.

Colloquium fiet imaginando **I E S V M** *Colloquium.*
Christū coram me adesse, in cruce fixum. Itaque exquiram mecū rationem, quā Creator ipse infinitus, fieri creatura, & ab æternâ vitâ ad temporariam mortem venire, pro peccatis meis dignatus sit. Arguam in super me ipsum, percontans quid hæcenus dignum memoratu egerim pro Christo? quid agam tandem, aut agere debeam? Et in eum intuens sic cruci affixum, ea proloquar quæ suggeret mens & affectus. Porro Colloquij proprium illud est, ut fiat sicut amici sermo ad amicum, vel serui ad Dominum, nunc gratiæ aliquid petendo; nunc culpam aliquam meam incusando: interdum propria quæ libet communicando, ac petendo consilium super illis, siue auxilium. Vltimò dicatur, *Pater noster.*

II. EXERCITIVM,

*Est meditatio de peccatis, complectens
ultra Orationem preparatoriam,
& duo Præludia, quinque articu-
los, seu Puncta, cum Colloquio ad
finem.*

Orat. prep. **P**RÆPARATORIA oratio eadem quæ su-
prà.

1. *Prælu-
dium.* Prîus præludium eandem exigit constru-
ctionem loci, ut in præcedenti meditatione.

2. *Prælu-
dium.* Posterius verò fiet, postcundo id, quod hîc
quærimus, dolorem scilicet intensum de pec-
catis, atque abundantem fletum.

*Remocanda
in memoriâ
peccata to-
tius vitæ.* **P**VNCTUM primum, sit processus quidam, per
quem peccata totius vitæ in memoriâ re-
uocantur, percurtis gradatim discussisque an-
nis, & spatiis temporum singulis. Quâ in re,
triplici iuuamur compendio; consideratis vi-
delicet locis habitationis nostræ, conuersatio-
num modis; & officiorum seu negotiorum,
quibus functi sumus, generibus diuersis.

*Ipsorum pec-
catorum
perpensio.* **S**ECUNDUM est, peccata ipsa perpendere,
quanta sit sceleritas & nequitia singulorum
ex naturâ suâ, si vel prohibita non essent.

Ter-

Tertium est, considerare me ipsum quif-^{Sui ipsius}
 nam aut qualis sim; additis exemplis, quæ ^{cogitatio.}
 me in maiorem mei contemptum trahant: vt
 si mecum reputem, quantulus sim ad homi-
 num omnium cœtum comparatus: quid dein-
 de sit multitudo vniuersa mortalium, si cum
 Angelis, Beatifque omnibus conferatur: post
 hæc attendendum est, quid rei sit tandem,
 quidquid est creatum, præ ipso Deo Creatore:
 iam quid homuncio ego vnus esse possum?
 Demum inspiciam corruptionem mei totius,
 prauitatem animæ, atque corporis fœditatem,
 ac me tamquam vlcus siue apostema esse du-
 cam, ex quo tanta sanies peccatorum, tanta-
 que vitiorum lues defluerit.

Quartum est, cogitare quid sit Deus, quem ^{Dei offensio}
 ita offendi, collectis comparatisque per-^{perpensio.}
 fectionibus attributis Deo, vt propriis, cum
 oppositis meis vitiis atque defectibus: sum-
 mam scilicet eius potentiam, sapientiam, bo-
 nitatem, & iustitiam, cum extremâ meâ infir-
 mitate, ignorantia, malitiâ, & iniquitate con-
 ferendo.

Quintum, In exclamationem prorumpere, ^{Exclamatio}
 ex commotione affectus vehemen-^{ex affectu}
 ti; admirando valdè, quomodò creaturæ om-^{dolentis.}
 nes (discursu facto per singulas) me sustinue-
 rint tamdiu, & hucusque viuum seruauerint:
 quomodò Angeli, diuinæ iustitiæ gladium fe-
 rentes, æquo me animo tulerint, custodierint,

fuisque etiam iuuerint suffragiis ; quomodò pro me intercesserint Sancti : quomodò cælum, sol, luna, & alia sidera, elementa, cunctaque animantium genera, & terræ germina, debita vindictæ loco, mihi seruiert : vt quo denique modo non absorberit me dehiscens tellus, & mille infernos referans, in quibus perpetuas pœnas daturus essem.

Colloquium.

Terminanda demum erit hæc meditatio per colloquium, extollendo infinitam Dei misericordiam, gratias pro viribus agendo, quòd vitam ad hunc vsque diem prorogauerit : vnde propositâ in futurum mei emendatione, recitabo semel *Pater noster*.

III. EXERCITIUM

Non erit aliud, quàm repetitio primi, & secundi, vnà cum tribus colloquiis.

*Repetitio
duorum Ex-
ercitiorum.*

Post præparatoriam orationem, & duplex Præludium, repetenda erunt præcedentia duo exercitia, notatis punctis, seu locis, in quibus maiorem senserimus consolationem, desolationem, aut aliam quamcumque spiritualem affectionem : ac illis diutius, diligentiusque immorandum erit. Deinde occurrente nobis spiritali motu, ad colloquia quæ sequuntur tria veniemus.

Col-

Colloquium primum fit ad Dominam nostram, Christi Matrem, flagitando intercessionem eius apud Filium, & gratiæ impetrationem nobis tripliciter necessariæ: Primò, vt internam criminum nostrorum cognitionem, ac detestationem sentiamus. Secundò, vt operum nostrorum agnoscentes, abhorrentesque ordinem peruersum, correcto eo, nosmetipfos secundum Deum rectè ordinemus. Tertiò, vt perspectâ & damnatâ mundi prauitate, à rebus mundanis ac vanis nos recipiamus. His expletis semel recitetur *Aue Maria*.

Colloquium ad B.V.

Secundum colloquium fiat similiter ad Christum Dominum, & Mediatorem nostrum, vt illa eadem nobis impetret ab æterno Patre. Subdetur in fine oratio, quæ incipit: *Anima Christi*.

2. Colloq. ad Christum Dominum.

Tertium eodem processu faciendum est ad Deum Patrem, vt triplicem illam gratiam nobis largiatur, & in fine semel recitandum *Pater noster*.

3. Ad Patrē.

IV. EXERCITIUM

Conficitur ex tertij repetitione.

Ponitur repetitio eiusmodi, veluti quædam eorum ruminatio, quæ meditatus sum in Exercitiis prioribus, vt ea continuè reminiscendo,

4. Exercitiū est repetitio tertij.

C 5 cendo,

cendo, discurrat faciliùs intellectus sine diuagatione. Adiiicienda quoque erunt tria eadem colloquia.

V. EXERCITIUM

*Est contemplatio de inferno, continet-
que ultra Orationem præparato-
riam, & duo Preludia, Puncta
quinque, & unum Colloquium.*

Orat. præp.

ORATIO præparatoria non differt à superiore.

1. Prelud.

Prius præludium, hîc habet compositionem loci, subiectâ oculis imaginationis, inferni longitudine, latitudine, ac profunditate. Posterior verò, consistit in poscendâ intimâ pœnarum, quas damnati luunt, apprehensione, vt si quando me ceperit diuini amoris obliuio, saltem à peccatis supplicij timor coërceat.

2. Prelud.

Ignem inferni imaginari.

* g

Punctum primum est, spectare per imaginationem vasta inferorum incendia, & * animas igneis quibusdam corporibus, velut ergastulis inclusas.

Audire planctus.

Secundum, audire imaginariè, planctus, eiu-
slatus, vociferationes, atque blasphemias in Christum, & Sanctos eius, illinc erumpentes.

Imaginaris olfactus.

Tertium, imaginario etiam olfactu fumû,
sulphur, & sentinæ cuiusdam seu fœcis, atque putredinis graueolentiam persentire.

Quar-

Quartum, gustare similiter res amarissimas, ut lacrymas, rancorem, conscientiaque vermem. *Res amaras gustare.*

Quintum, tangere quodammodo ignes illos, quorum tactu animæ ipsæ ambuluntur. *Tangere ignem.*

Colloquendo interim cum Christo, in memoriam adducendæ erunt illorum animæ, qui ad inferni pœnas damnati sunt, vel quia credere noluerunt aduentum Christi; vel licet crederent, non tamen conformem præceptis eius vitam exegerunt: idque vel ante aduentum Christi, vel eodem tempore, quo vixit Christus in hoc mundo, vel post illud deinceps. Gratia postremò agendæ sunt eidem Christo quàm maximæ, quòd in talè quoddam exitium non permiserit me corruere, sed potiùs ad hunc vsque diem summâ pietate & misericordiâ me prosecutus sit. Finis imponetur, dicto *Pater noster.*

Si visum erit ei, qui tradit Exercitia, expedire ad profectum eorum, qui exercentur, alias meditationes his adiicere, ut de morte, ac aliis peccati pœnis, de iudicio, &c. non se putet prohiberi, licet hîc non ascribantur. *Quando his adiungenda alia meditationes.*

Exercitiorum verò tempus ita distribuendum est, ut primum eorum fiat in mediâ nocte, secundum manè simul ac surrexerimus; tertium ante, vel post Missæ sacrum, nondum sumpto cibo; quartum, circiter horam *Temporis distributione.*

horam vesperarum; quintum, horâ ante cœnam. Quæ temporis distributio, singulis quatuor hebdomadis communis est: variari tamen potest, atque augeri vel minui, prout vnicuique, ad peragenda dicta quinque Exercitia, ætas, animi, corporisq̃ dispositio, siue naturæ ipsius complexio subseruit.

A D D I T I O N E S

A D E X E R C I T I A

*Meliùs agenda, & ad ea quæ optantur,
inuenienda, per utiles.*

*Post cubitum
cogitanda.* **P**R I M A est, vt ego, post cubitum, ante somnum, modico temporis spatio, quo recitatur semel Angelica salutatio, * cogitem de horâ, quâ surgendum mihi erit, & de exercitio faciendo.

*Quid postquam ex-
perges factus.* **S**E C U N D A, vt experges factus, statim exclusis omnibus aliis cogitationibus, animum ad illud applicem, quod in primo mediæ noctis exercitio contemplaturus sum: Vt quæ, maioris verecundiæ, & confusions gratiâ, exemplum mihi huiusmodi proponam: Quomodò miles aliquis staret coram Rege suo & cœtu aulico erubescens, anxius & confusus, qui in Regem ipsum acceptis ab eo priùs beneficiis donisque

que plurimis ac magnis , grauius deliquisse conuictus esset. In secundo itidem Exercitio, reputans quantum peccauerim, fingam me catenis vinctum esse, ac protinus sistendum coram summo iudice, sicut mortis reus quispiam, ferreis ligatus compedibus duci ad tribunal solet. His igitur, vel aliis, pro meditandarum rerum genere, cogitationibus imbutus, vestitu meo me induam.

Tertia, ut à loco futuræ meditationis, vno, Sicut paululum ante orationem. vel gemino adhuc passu distans, per tantillum tempus, quo percurri oratio Dominica posset, animo sursum eleuato, considerem Dominum meum IESUM, ut præsentem, & spectantem, quidnam acturus sum, cui reuerentiam cum humili gestu exhibere debeam.

Quarta est, ut ipsam aggrediar contemperationem, nunc prostratus humi, & pronus, aut supinus iacens, nunc sedens, aut stans, & eo me componens modo, quo sperem facilius id consequi, quod opto. Vbi aduertit hæc duo debent: Primum, quod si flexis genibus, vel in alio quouis situ, voti compos fiam, nil requiram ultra. Secundum, quod in puncto, in quo affectus fuero quæsitam deuotionem, conuiescere debeo sine transcurrendi anxietate, donec mihi satisfecero.

Quinta, ut completo Exercitio sedens, vel Completo Exercitio disticiat ut succederet. deambulans, per quartam circiter horæ partem, mecum dispiciam, quoniam modo medi-

meditatio, seu contemplatio mihi successerit. Et si quidem malè, inquiram causas cum pœnititudine, ac emendationis proposito: sin verò benè, gratias Deo agam, eundem postea modum obseruaturus.

*Cogitationes
latas vitet.*

Sexta, vt cogitationes quæ gaudium afferunt, qualis est de gloriosâ Christi resurrectione, subterfugiam: quoniam talis qualibet cogitatio impedit fletum & dolorem de peccatis meis, qui tunc quærendus est, adscitâ potiùs mortis vel iudicij recordatione.

Sit in tenebris.

Septima, vt eandem ob causam, omni me priuam lucis claritate, ianuis ac fenestris clausis tâtisper, dum illic moror, nisi quamdiu legendum, aut vespendum erit.

*A risu se
temperet.*

Octaua, vt à risu, verbisq; risum prouocantibus, maximè abstineam.

*Neminem
aspiciat.*

Nona, vt in neminem oculos intédam, nisi salutandi aut valedicendi poscat occasio.

*Pœnitentia
facienda.*

Decima, vt aliquam addam satisfactionem, seu pœnitentiam. Quæ quidem in interiorem & exteriorem diuiditur: Interior est, dolor de propriis peccatis, cum firmo proposito cauendi, tum ab illis, tum ab aliis quibusuis in posterum. Exterior autem est fructus interioris, videlicet castigatio aliqua de commissis, quæ tribus potissimum modis assumi potest.

Circa victu.

Primò circa victum, subtractis quibusdam non superfluis solùm (quod temperantiæ est,

non

non pœnitentiæ) sed etiam cōuenientibus alimētis: Et eò fit meliùs, quò plus subtrahitur, vitatâ interim naturæ corruptione, aut debilitate graui, seu infirmitate. Secũdò circa somni & strati modum, sublati nō mollibus tantũ, aut delitiosis rebus, sed aliis etiã opportunis, quantum licet, citra vitæ aut valetudinis graue periculũ. Quapropter de somno necessãriò nihil demendũ est, nisi aliquantisper ad consuetudinem (si cui est nimij somni) moderandam. Tertiò circa ipsam carnẽ, vt inflictum sentiat dolorem, ad mortis, gestatisque cilicij, funibus, aut vectibus ferreis, vel incussis verberibus, ac plagis, vel aliis austeritatis generibus assumptis. In quibus tamen omnibus magis expedire videtur, vt doloris sensus in carne tantũ sit, nec penetret ossa cũ infirmitatis periculo. Quare flagellis potissimũ vtetur ex funiculis minutis, quę exteriores affligunt partes, nō autem adeò interiores, vt valetudinẽ aduersam causare possint. Notanda sunt insuper quatuor hæc

Circa somnum.

Circa corpus.

Circa pœnitentiã, Primũ, quòd pœnitentiæ exterioris triplex est vsus, seu effectus: nimirũ, vt pro delictis præteritis nonnihil satisfiat: vt vincat seipsum homo, inferiorem sui partem quę sēsualitas appellatur, superiori, hoc est rationi, magis subiticiens. Vt postremò quęramus atq; impetremus aliquod gratiæ diuinæ donũ, quod optamus, puta intimam cordis cōtritionem de peccatis, & abundãtiam lacrymarum,

vel

Exterioris pœnitentiæ vsus triplex.

vel propter illa, vel propter pœnas & dolores passionis Christi, aut dubij alicuius, quod nos angit, resolutionem.

*Due primæ
Additiones.*

Secundum, quòd, Additiones primæ duæ, solis conueniunt Exercitiis, quæ mediâ nocte, & sub auroram fiunt. Quarta verò in templo, vel coram aliis numquam, sed domi tantùm & clanculum exequenda est.

*Quando quis
Exercitij
finem non
æsequitur.*

Tertiò, quòd quando is qui exercitatur, affectum quæsitum non consequitur, vt dolorem, vel consolationem; mutare subinde expedit rationem victus somnique, & alia genera pœnitentiæ: ita vt pœnitentiam vnâ per triduum sectemur, & proximo eam biduo relinquamus, vel etiam triduo, prout diuersis, plus aut minus pœnitentiæ est sumendum.

*Quando pœ-
nitentia mu-
tanda.*

Præterea, cum pœnitentias huiusmodi sæpè omittamus ob affectum carnis, aut erroneum iudicium, quasi naturalis nostra complexio ferre illas non possit, citra ingens valeditudinis detrimentum; & è contrario iustum nonnumquam pœnitentiæ modum excedamus, de corporis robore nimis confidentes; mutatis, vt dictum est, pœnitentiæ generibus, ac per vices sumptis, & relictis, euenit plerumque, vt clementissimus Dominus, qui naturam nostrâ perfectissimè cognoscit, vnicuique id compertum reddat, quod ipsi expedit.

Quartum, quòd, Particulare examen fiat ad tollendas culpas & negligentias, quæ circa

Exer-

Exercitia & additiones solent obrepere : id quod etiam per tres alias sequentes hebdomadas, obseruandum venit.

HEBDOMADA

SECUNDA.

Contemplatio Regni IESV Christi, ex similitudine Regis terreni, subditos suos euocantis ad bellum.

ORATIO præparatoria fiet more supra- Oratio præparatoria.
dicto.

PRæludium primum ad constructionem loci 1. Prælud.
nunc erit, vt spectare nos imaginemur synagogas, villas, & oppida, quæ prædicans Christus pertransibat: & sic de locis aliis.

Secundum ad gratiam poscendam pertinens, 2. Prælud.
in hac parte erit, petere à Deo, ne obsurdescamus vocante nos Christo : sed ad sequendum, ac obtemperandum prompti simus.

Punctum primum esto, proponere mihi ob Regem electum sibi proponere.
oculos, humanum Regem diuinitus electum, cui Principes, & populi omnes Christiani reuerentiam & obsequium præstare debeant.

Secundum est, imaginari quòd audiam illum Audire loquentem.
Regem loquentem ad omnes subditos:
In animo est mihi regiones infidelium vniuersas

D

fas

fas ditioni meæ subiicere. Quicumque igitur comitari me velit, paratus sit oportet non alio vti victu, vestitu, rebusque aliis, quam me vtentem conspexerit. In iisdem quoque laboribus, vigiliis, & casibus ceteris mecum persistendum erit, vt particeps fiat victoriæ & felicitatis vnusquisque, prout laborum ac molestiarum socius extiterit.

*Considerare
quid illi re-
spondendum
sit.*

Tertium est, considerare quidnam respondere debeant Regi amantissimo & liberalissimo fideles subditi, & quàm promptè ad omnem eius voluntatem offerre se accinctos. Contrà verò, si quis non obaudiret, quanto apud homines vniuersos vituperio dignus esset, atque quàm ignauus miles æstimandus.

*Pars 2. huius
Exercitij.*

Pars secunda huius Exercitij consistit in collatione similitudinis inter dictum Regem, & Dominum IESVM Christum, circa triplex illud punctum.

*Exempli 1.
applicatio.*

Primò, sic applicabimus exemplum: Si terrenus ille Rex, cum bellicâ suâ euocatione, dignus est, cui attentio & obsequium præstetur; quantò magis Christus Rex æternus, mûdoque toti conspicuus? qui singulos ad se his inuitat verbis: Mea hæc est iustissima voluntas totius mundi dominium mihi vindicare, inimicos meos debellare omnes, ac ita demum in Patris mei gloriam intrare: proinde quisquis eò mecum venire cupit, laboret mecum necesse est, labori enim præmium respondebit.

Se-

SECUNDUM, ratiocinabimur neminem fore *Quis se Christi seruitio non addiceret?*
 sanæ mentis, qui non cupidissimè Christi
 feruitio se totum offerat, & addicat.

TERTIÒ, iudicandum erit, quòd ij, qui se ob- *Eorum responsum.*
 sequiis illius prorsus duxerint mancipan-
 dos, non se ipsos tantùm ad laborum toleran-
 tiam; verùm etiam maiora & præclariora que-
 dam munera oblaturi sunt, expugnatâ carnis,
 sensuum, amorisq̃ue proprij & mundani re-
 bellione. Vnde respondebit quisque in hunc
 ferè modum: En, ô Rex supreme, ac Domine
 vniuersorum, tuâ ego, licet indignissimus, fre-
 tus tamen gratiâ & ope, me tibi penitùs offe-
 ro, meaq̃ue omnia tuæ subiicio voluntati: at-
 testans coram infinitâ bonitate tuâ, necnon in
 conspectu gloriosæ Virginis Matris tuæ, to-
 tiusq̃ue curiæ cælestis, hunc esse animû meum,
 hoc desiderium, hoc certissimum decretum:
 vt (dummodò in maiorem laudis tuæ, & ob-
 sequij mei prouentum cedat) quàm possim
 proximè te sequar, & initer in ferendis iniu-
 riis & aduersis omnibus, cum verâ, tum spiri-
 tus, tum etiam rerum paupertate: Si (inquam)
 sanctissimæ tuæ maiestati placeat ad tale me
 vitæ institutum eligere atque recipere.

Fiet bis interdiu hoc Exercitium, manè *Bis fiet hoc Exercitium.*
 cùm primùm surreximus, & in horâ prandium
 vel cœnam præcedente.

In hac hebdomadâ secundâ, & subse- *Lesio pia.*
 quentibus, vtile fuerit, aliquid subinde legere

ex Euangelio, vel pio alio codice, vt de Imitatione Christi, Sanctorum vitâ, &c.

P R I M Æ D I E I

M E D I T A T I O

Prima erit, de Incarnatione IESV Christi, complectens Orationem præparatoriam, tria Præludia, & Puncta tria, cum uno Colloquio.

Orat. præp.

ORATIO præparatoria nihil à superioribus variatur.

1. Prælud.

PRæludium primum est, proferre in medium contemplandæ rei historiam, quæ hoc loco erit: Quomodò personæ tres Diuinæ, vniuersam terræ superficiem specularantes, hominibus refertam, qui ad infernum descendebant, in Deitatis suæ æternitate decernunt, vt secunda persona, pro salute humani generis, naturam hominis assumat. Vnde adueniente tempore præstituto, Archangelus Gabriel ad beatam Virginem MARIAM nuntius destinatur, vt dicetur infra. pag. 99.

2. Prælud.

Secundum pertinet ad loci compositionem, quæ erit visio imaginaria, perinde ac si oculis pateret terræ vniuersæ ambitus, quam habitant tot diuersæ gentes. Deinde ad certam mundi

mundi partem domuncula spectetur beatæ Virginis, apud Nazareth in prouinciâ Galilææ sita.

Tertium continet gratiæ postulationem, ut 3. Est gratiæ postulatio.
intimè cognoscam, quo pacto Dei Filius mei causâ sit homo factus, ut ardentius ipsum amem, & abhinc sequar studiosius.

Notandum hîc est, tam Orationem præparatoriam, quàm tria Præludia per totâ hanc hebdomadam, & reliquas sequentes itidem fieri, Præludiis dumtaxat pro diuersitate rerum variatis. Eadem oratio præp.

Punctum primum est, ut speculer personas Contemplatio personarum.
omnes, de quibus agitur: Et primò quidem homines super faciem terræ degentes, aded moribus, gestibus, & actionibus diuersos; quosdam albos, & nigros alios; nonnullos fruentes pace, & reliquos bellis agitados: hunc plorantem, & ridentem illum: sanum vnum, alterum ægrotum: nascentes multos, & multos vicissim morientes, ceterasque varietates propè innumeras.

Deinde contemplandæ erunt personæ tres diuinæ, è folio regali suo intuentes omnia hominū genera, in superficie terræ cæcorū more viuentium, passimque morientium, & descendentium ad infernum. Postea Virginem **MARIAM** cū Angelo eam salutate cōsiderabimus, aliquid inde semper ad nos reflectendo, ut ex consideratione tali fructū aliquem referamus.

*Audire eas
loquentes.*

Secundum punctum est, auditu interno excipere, quid loquantur personæ omnes, ut homines in terris confabulantes, blasphemantes, sibi que inuicem conuiciantes. Diuinæ verò personæ in cælo de redimendo humano genere colloquentes: Virgo & Angelus in cellulâ de Incarnationis mysterio tractantes. Quorum omnium reflexione, seu applicatione quadam ad meipsum factâ, studebo ex singulis nonnihil fructus decerpere.

*Actiones
attendere.*

Tertium consequenter erit, actiones quoque personarum simul attendere: ut puta, quomodò sese inuicem mortales infestent, cõcutiant, trucident, & omnes ruant ad inferos: quomodò sanctissima Trinitas Incarnationis opus exequatur: quomodò item suâ Angelus fungatur legatione, & Beata Virgo humillimè se gerens, Diuinæ gratias agat maiestati. Ex quibus ad nos ipsos, ut dictum est, reflexis, fructus obiter est legendus.

Colloquium.

Colloquium postremò subiiciam disquisitis studiosè verbis, quibus diuinam quamlibet personam, Verbum incarnatum, & ipseus Matrem dignè valeam compellere: petendo etiam pro affectu, quem in me sensero, quidquid ad maiorem iuuet imitationem Domini mei IESU Christi, velut nunc recens incarnati. Recitabitur in fine *Pater noster*.

CON-

CONTEMPLATIO II.

De Natiuitate.

ORATIO præparatoria sicut supra. *Orat. præp.*
Prælium primū ex historiâ dependet, *1. Præliū.*

quæ recensenda est ab egressu Beatæ Virginis, ex oppido Nazareth: quo scilicet modo iam nono mense grauida, & insidens asinæ (vt piè meditari licet) ac Ioseph comes, cum ancillulâ, & boue, profecti sunt Bethlehem, tributum à Cæsare exactum, pro se soluturi.

Secundū verò deducendum erit ex confide- *2. Præliū.*
ratione itineris, æstimatâ eius longitudine, obliquitate, lenitate, vel asperitate passim occurrente. Deinceps etiam natiuitatis locum rimabimur, speluncæ similem, latum, vel angustum, planum, vel erectum, commodè, vel incommodè paratum.

Tertium, à superiore nihil mutabitur. *3. Præliū.*

PVnctum primum est, aspectus personarum, *Aspectus personarum.*
vt Virginis Deiparæ, & Ioseph coniugis, cum famulâ, & Christi Domini, vt infantis nūc primū nati: * Inter quos me adesse fingam, * i tamquàm pauperculum, eorum vtrumque necessitatibus, cum reuerentiâ maximâ famulantem. Ac inde quid ad me redire emolumentum, ex tali spectaculo possit, dispiciam.

Secundum conficitur ex verborum, quæ *Earum verba.*
sibi dem fiunt, apprehensione fructuosâ.

*Cogitare
labores iti-
neris.*

Tertium ex negotiorum, quæ illic geruntur, inspectione, puta itineris, laborum, & causarum ob quas summus omnium Dominus, in summâ natus sit egestate, laturus quoque in hac virâ cum perpetuâ paupertate labores, famem, sitim, æstum, frigus, opprobria, verbera, & crucem tandem subiturus, idque mei causâ: vnde per singulas studebo prouentum aliquem spiritualement colligere. Hæc demum concludenda erunt inito colloquio, & finito cum *Pater noster.*

III. CONTEMPLATIO,

Est repetitio præcedentium duarum.

*Pro 3. Exer-
citiis repe-
runtur duo
præcedentia.*

Pro tertio Exercitio, seu contemplatione, repetuntur duæ præcedentes cum Oratione præparatoriâ, & iisdem tribus Præludiis, notando vbique, & fixiùs tractando illas partes, in quarum priore transcurso aliquid illustrationis, consolationis, vel desolationis acceperim. Subdetur etiam Colloquium cum oratione Dominicâ, vt priùs.

*Idem est in
hac hebdo-
madâ repe-
tendi modus,
qui in se-
quentibus.*

Notandum, eundem esse repetendi Exercitij modum, & ordinem in hac hebdomadâ, & in sequentibus, qui fuit in primâ: nisi quòd mutatur materia, eadem formâ permanente.

IV.

IV. CONTEMPLATIO,

*Est primæ ac secundæ iterata repetitio,
proximæ præcedenti penitens cõformis.*

V. CONTEMPLATIO,

Est applicatio sensuum ad prædictas.

POST Orationem præparatoriam, cum tri- Quinque
sensuum
consideratio.
bus iam dictis Præludiis, apprimè condu-
cit, quinque imaginarios sensus circa primam
& secundam Contemplationem, eo, qui sequi-
tur, modo, exercere, prout res subiecta feret.

PUNCTUM primum erit, secundùm imagina- Imaginari
personas.
tionem respicere personas omnes, & nota-
tis, quæ circa eas occurrent, circumstantiis,
vtilitatem nostram elicere.

SECUNDUM, velut audiendo, quid loquantur, Quasi audi-
re.
aut loqui eas deceat, omnia in vsum no-
strum attrahere.

TERTIUM, interiore quodam gustu, & olfa- Quasi guffa-
re.
*k
ctu sentire, quanta sit suauitas, & * dulce-
do animæ, diuinis donis ac virtutibus imbutæ,
iuxta rationem personæ, quam consideramus,
adaptando nobis ea, quæ fructum aliquem af-
ferre possint.

QUARTUM, per internum tactum attrecta- Quasi attre-
ctare.
re, ac deosculari vestimenta, loca, vesti-
gia, ceteraque personis talibus coniun-
cta, vnde fiat nobis deuotionis vel boni

D s

cuius-

cuiuslibet spiritualis maior accessio.

*Per Collo-
quium finiē-
dum.*

HVic erit Contemplationi per Collo-
quium imponendus finis, sicut prioribus,
adiecto itidem *Pater noster*.

N O T A N D A

Insuper sunt hæc quinque.

*Nullū aliud
mysterium
meditandū.*

PRIMUM, quòd tam in hac, quàm in quali-
bet sequente hebdomadâ nullum debeo
legere, vel cogitare aliud mysterium, nisi quod
eadem horâ aut die considerandum sit, cùm
alioquin vnum alteri obturber.

*Exercitiory
quæ repetun-
tur distribu-
tio.*

SECUNDUM, quòd primum de Incarnatione
Christi Exercitium fit mediâ nocte, proximi-
mum diluculo, tertium circa horam Missæ,
quartum sub vespèras, quintum paulò ante
cœnam: & eorum cuiuslibet, spatium impende-
tur vnus horæ. Id quod ab hinc deinceps vbi-
que venit obseruandum.

*Quid cum
senibus vel
valetudina-
riis agendū.*

TERTIUM, quòd si is, qui exercitatur, sit se-
nex, vel per hebdomadam primam viribus
atritus, præstat eum aliquoties non surgere de
nocte, sed tres tantùm contēplationes perage-
re, in aurorâ, circa Missæ tempus, & ante pran-
dium: * superadditâ circa vespèras vnâ repeti-
tione, & sensuum applicatione ante cœnam.

* 1

*Quæ in 2.
hebdomadâ
varianda.*

QUARTUM, quòd in hac hebdomadâ secun-
dâ, ex decem additionibus in primâ tra-
ditis, variari debent secunda, sexta, & septima,
cum

cum decimâ ex parte. In secundâ quidem hoc mutatur, quòd simul atque excitor à somno, meditationem proximè instantem debeo mèti obuiocere, ac desiderium prouocare, cognoscendi clariùs Incarnati æterni Verbi, vt ipsi seruiam, & adhærescam tantò propensius, quantò incredibiliorem erga me bonitatem eius perspexero.

In sextâ verò, vt frequenti versè memoriâ vitam Christi à tempore Incarnationis ad locum vsque, siue mysterium, de quo in præsentì die, vel horâ sum meditaturus.

In septimâ, vt luce, vel obscuritate, sereno cælo, vel turbido delecter, quatenus ad scopum refert desideratæ rei, pertingendum.

In decimâ, vt ita me geram, sicut exigere videtur mysterij contemplandi genus: cùm nonnulla ex mysteriis pœnitentiam requirant, alia non item. Decem igitur Additionibus vtendam erit circumspectè.

Quintum est vltimò notandum, quòd in omnibus aliarum horarum (præterquam noctis mediæ & auroræ) Exercitiis, assumendum erit aliquid, quod secundæ & tertiæ additioni æquiualeat, hunc in modum: vbi primum in mentem veniet adesse meditandi horam, priusquam accedam, prospiciam eminus, quòd ferar, & coram quo sim appariturus, ac transcursâ obiter Exercitij oblata parte, contemplationem statim auspicabor.

*Quid in
aliis horis
mutandum.*

I N

I N I I . D I E .

ARGUMENTVM
 PRIMÆ ET SECUNDÆ
 CONTEMPLATIONIS,

*Erit Christi Presentatio in templo, de
 *m quâ infra pag. 101. & * Fuga in
 Ægyptum, de quâ pag. 102.*

*Fiet repeti-
 tio.*

SUPER duabus his Contemplationibus fiet
 Repetitio duplex, & sensuum applicatio, vt
 supra.

*Interdum
 remitten-
 dum & va-
 riandum in
 Exercitiis.*

NOTANDUM, quòd expedit nonnumquam
 eum, qui exercitatur, quamuis & vigore
 animi, & corporis robore sit præditus; non-
 nihil tamen remittere de præscriptis Exercitiis
 secundæ huius hebdomadæ, & subsequentium
 duarum: vt assequi, quod cupit, commodiùs
 valeat, acceptâ solummodò contemplatione
 vnâ in crepusculo matutino, & alterâ circa
 Missæ tempus: quarum repetitionem faciat
 horâ vesperarum: & sub cœnam, quinque
 imaginationis sensus super iisdem exercent.

*Alia medi-
 tationes de
 vitâ Christi.*

DIE verò tertiâ meditandum occurrer, quo
 pacto puer IESVS apud Nazareth subdi-
 tus erat parentibus, vt habetur pag. 103. Dein-
 de,

de, quomodò ab eis repertus fuerit in templo, pag. 103. Fient item duæ repetitiones, cum sensuum applicatione.

Prælium quoddam, circa considerationem statuum, seu generum vitæ diuersorum.

CVM * suprà propositum fuerit exemplum * n
Christi, de vitæ genere, quod in manda- Prælium
de diuersis
vitæ generi-
bus.
torum Dei obseruatione consistit, & primus
seu communis status appellatur; nunc idem
ipse Dominus, dum parentibus suis fuisse sub-
ditus memoratur, formam videtur exhibere,
alterius seu secundi status, pendentis ab obe-
dientiâ, & perfectionem Euangelicam affe-
rentis, quando videlicet in templum se contu-
lit, patre adscititio, & naturali Matre dereli-
ctis, vt æterni Patris obsequio vacaret. Quare
opportunitum hîc erit, nos quoque illius vitam
contemplantes, vestigare & efflagitare pro-
prium vitæ genus, in quo maiestati suæ nos
seruire malit.

Ad hoc igitur inquirendum, possumus in-
troduci per sequens proximè Exercitium, ad
Christi mentem attendentes, collatam cum
oppositâ inimici. Discemus etiam exinde quâ
sit nobis opus dispositione, vt perfecti in eo
euadamus statû, quemcumque bonitas Diui-
na eligendum nobis suggesterit.

QVAR-

QVARTA DIE

*Fiet meditatio de duobus vexillis; uno
quidem IESV Christi optimi nostri
Imperatoris; altero verò Luciferi,
hostis hominum capitalissimi.*

Orat. præp.

ORATIO præparatoria fit secundùm morem.

*1. Præl. est
historia.*

PRæludium primum, erit historica quædam consideratio Christi, ex vnâ parte, & ex alterâ Luciferi, quorum vterque omnes homines ad se vocat, sub vexillo suo congregandos.

*2. Est con-
structio loci.*

Secundum est ad constructionem loci, vt representetur nobis campus amplissimus circa Hierosolymam, in quo Dominus IESVS Christus, tamquàm bonorum hominum omnium summus Dux assistat. Rursum alter campus in Babyloniâ, vbi se Lucifer, malorum & aduersariorum ducem exhibeat.

*3. Est petitio
gratiæ.*

Tertium, ad gratiam petendam illud erit, vt poscamus exploratas habere fraudes mali Ducis, inuocatâ simul Diuinâ ope ad eas vitandas: veri autem, optimi que Imperatoris Christi, agnoscere mores ingenuos, ac per gratiam imitari posse.

*Imaginare
ducem im-
piorum.*

PVnctum primû est, imaginari coram oculis meis, apud campum Babylonicum, ducem impiorum in cathedrâ igneâ, & fumosâ sedere,

dere, horribilem figurâ, vultuque terribilem.

SECÛDÛ est, aduerrere quomodò cõuocatos *Ut conuocatus*
dæmones innumeros per totû orbẽ spargit *dæmones.*
ad nocendum, nullis ciuitatibus & locis, nullis
personarum generibus immunibus relictis.

TERTIUM, attendere cuiusmodi concionem *Eius concio*
habeat ad ministros suos, quos instigat, vt *ad suos.*
correptis iniectisque laqueis, & catenis, homi-
nes primùm trahant (quod ferè contingit) ad
cupiditatem diuitiarum, vnde postea faciliùs
in mundani honoris ambitionem, ac demum
in superbiæ barathrum deturbari queant.

Atque ita tres sunt præcipui tentationum *Tres gradus*
gradus, in diuitiis, honoribus, & superbiâ fun- *tentationum.*
dari: ex quibus in alia vitiorum genera omnia,
præceptis fit decursus.

SIMILITER ex opposito, confide-
randus est summus optimus-
que noster Dux & Imperator
Christus.

PVNTUM primum erit, conspiciari Christum, *Imaginare*
in amœno campo iuxta Hierosolymam, hu- *e contra*
mili quidem constitutum loco, sed valdè spe- *Christum.*
ciosum formâ, & aspectu summè amabilem.

SECUNDUM autem est, speculari quo pacto *Ut suos per*
ipse mundi Dominus vniuersi, electos *orbem disci-*
Apostolos, discipulos, & ministros alios *pulos mittat.*
per orbem mittat, qui omni hominum generi,
statui,

statui, & conditioni doctrinam sacram ac salutiferam impartiant.

Christi concio.

Tertium, auscultare concionem Christi exhortatoriã, ad seruos & amicos suos omnes in opus tale destinatos, quã eis præcipit, vt iuuare studeant quemlibet, ac primò inducendum curent ad spiritualem affectum paupertatis: & insuper (si diuini obsequij ratio & electio cælestis eò ferat) ad sectandam actu ipso veram paupertatem: deinde vt ad opprobrij, contemptusque desiderium alliciant, vnde humilitatis virtus enascitur. Et ita tres consergunt perfectionis gradus, videlicet paupertas, abiectio sui, atque humilitas, quæ ex diametro diuitiis, honori, & superbix opponuntur, ac virtutes omnes statim introducunt.

Colloquium ad B. Virginem.

Colloquium postea formandum erit ad Virginem beatam, implorandaque est per eam à Filio gratia, vt recipi possim & manere sub vexillo eius; Idque primùm, per spiritualem tantùm paupertatem, aut etiam in rerum expoliatione sitam, (si quidem ad eam me vocare, atque admittere dignabitur;) deinde per abiectiõne quoque, seu ignominiam, vt ipsum imiter viciniùs, deprecando tamen culpam aliorum, ne contemptus mei, tam in alicuius detrimentum, quàm in offensam Dei cedat.

Finitur per Aue Maria.

Terminabitur primum hoc colloquium per *Aue Maria.*

Se-

SECUNDUM Colloquium ad Christum ho-
minem dirigitur, vt mihi à Patre impetret<sup>2. Ad Chri-
stum.</sup>
illud idem, subdeturque in fine oratio, *Anima
Christi.*

TERTIUM ad Patrem, vt annuat petitioni,^{3. Ad Patrē.}
cum *Pater noster.*

TRANSIGETUR hoc Exercitium semel in me-
diâ nocte, & alterâ vice sub auroram. *Fiet etiam in
mediâ nocte.*

REPETITIONES verò duæ circa matutini sa-
cri, atque vesperarum tempus erunt fa-
ciendæ, additis in fine tribus Colloquiis. Se-
quens verò Exercitium fiet ante cœnam. *Dua repet.
quando fient.*

M E D I T A T I O

*Eodem quarto die facienda, de tribus
hominum classibus, seu differentiis,
vt potissimam partem amplecta-
mur.*

Oratio præparatoria, vt semper antehac. *Orat. præp.*

PRÆLUDIUM primum fiat, propositis vice
historiæ, tribus hominum classibus distin-
ctis, quarum vnaquæque decem millia ducatorum,
alio quàm diuini cultus & amoris studio sibi
parauerit: nunc autem placatum habere Deum,
& salua fieri exoptet, sublato * vt-
cumque noxiō affectu rerum, vt pote salutis
impedimento. *1. Prælusd.* * * *

E

Se

2. *Pral. loci
constructio.*

Secundum est, loci cuiusdam imaginaria constructio, in quo videam meipsum coram Deo Sanctisq̄ue omnibus, cum desiderio astantem, atque perseverantem, quónam pacto ipsi Deo placere queam potissimum.

3. *Rei petitio.*

Tertium est, optatæ rei petitio, nimirum gratiæ, per quam id eligam, quod & Deo acceptissimum, & mihi saluberrimum futurum sit.

1. *Classis affectus.*

Prima igitur classis optat quidem acquisitæ rei exuere affectum, vt conciliari Deo possit: sed media, * debitaq̄ue adminicula toto vitæ tempore non admouet.

2. *Affectus.*

Secunda itidem affectum malè ordinatum saufferre cupit: sed rem interim mordicus tenere, ac Deum potiùs trahere ad votum proprium, quàm relicto impedimento, per conducibiliorem statum ad illum tendere.

3. *Affectus.*

Tertia postremò affectum insincera vult abiicere, rem ipsam vel tollere, vel tenere æquè parata est, prout ad diuinum cultum commodius fore, vel ex diuino instinctu, vel ex rationis dictamine animaduertit:

* *q*

* Ac, interim omnia relinquens integra, illud tantùm versat, & inquit, nec aliam admittit relinquendæ, aut retinendæ rei acquisitæ causam, præter rationem ac desiderium diuinæ gloriæ, vt quàm maxima sit.

Colloquium.

Colloquia tria subsequuntur, vt nuper facta sunt de vexillis.

No-

NOtandum ad hæc, quòd ubi affectum sentimus paupertati perfectæ, quæ tum in spiritu, tum in rerum abdicatione subsistit, aduersantem, & ad diuitias magis inclinantem: multùm confert, ad eum elidendum, petere ex Deo, licet renitente carne, vt ad paupertatem eiusmodi sectandam nos eligat: * seruabimus * r tamen intereà desiderij nostri libertatem, quâ liceat conuenientiore seruitio diuino viam inuadere.

Q V I N T A D I E

*Sequetur contemplatio de Domini
transitu, à Nazareth ad Iordanem
fluum, deque eius baptismo pag.*

104.

FIET tam mediâ nocte, quàm primo manè. Fiet circa mediam noctem: bis repetitur.
Bis prætereà repetetur circa Missæ, ac vesperarum horam. Ante cœnam applicabuntur quinque sensus. Ad hæc quodlibet horum quinque Exercitiorum præcedet Oratio præparatoria, cum tribus Præludiis, vt in superioribus de Incarnatione & Natiuitate traditum est. Nec non adiectis tribus Colloquiis, vt circa classes, vel iuxta id, quod ibi fuit subnotatum.

E 2

EX2-

*Examen
particulare
de quâ re.*

EXamen autem particulare à prandio & cœnâ vſitatum, fiet hîc, & in ſequentibus de erratis ac negligentiiſ, quæ circa proprias eius diei meditationes, & Additiones contigerunt.

*Sextâ die
quid medi-
tandum.*

SEXTA deinceps die, contemplandû ſe offert, quomodò Chriſtus IESVS à flumine Iordanis petierit deſertum, ibi que verſatus ſit. Seruatâ omnino Exercitij diei quintæ formâ, pag. 104.

7. Die.

SEPTIMA, quomodò Beatus Andreas, & Salij ſucceſſiuè Chriſtum ſecuti ſunt, vt dicitur pag. 105.

8. Die.

OCTAVA, quomodò ſermonem fecit Dominus in monte, octo beatitudinis modos edifferens, pag. 106.

9. Die.

NONA, quomodò nauigantibus diſcipulis ſe noſtedit, ambulâs ſuper aquas maris, p. 107.

10. Die.

DECIMA, quomodò in templo docuit, pag. 112.

11. Die.

VNDECIMA, de Lazari ſuſcitatione, pag. 110.

12. Die.

DVODECIMA, de geſtis in die palmarum, pag. 111.

Nota da hoc loco ſunt hæc tria.

*In 2. hebdo-
madâ poſ-
ſunt adiici
meditari.*

PRIMO, quòd in hac ſecundâ hebdomadâ iuxta temporis facultatem, & vtilitatem perſonæ ſeſe exercentis, poſſunt aliquot meditationes vel adiici, vt de myſteriis viſitationis, paſtorû, circumciſionis, & trium Regum; vel sub-

subtrahi ex suprapositis, quippe, quæ introductione tantum delineantur, ad formandam melius contemplationem.

SECUNDò, * quòd inchoanda est electionum * f
discussio à contemplatione discessus Christi *Quando in-*
choanda ele-
ctionum
discussio.
sti ex Nazareth Iordanè versus vsque ad eam, quæ fit quinto die, simul comprehendendam.

TERTIò, quòd antequàm electionum mate- *Quid ante*
materiam
electionum.
riam aggrediamur, vt ad capeffendam germanam Christi doctrinam affectum nostrum disponamus, apprimè iuuat considerare, ac per diem totum reuoluere idemtidem tres sequentes modos humilitatis, nec non colloquia dicenda, crebrò agitare.

PRIMUS humilitatis modus hic est, ad salu- *Primus hu-*
militatis
modus.
tem necessarius, vt me penitens subdam diuinæ legi obseruandæ, vtque ne mundi quidem totius oblato mihi dominio, vel extremo vitæ discrimine obiecto, transgrediar ex deliberto mandatum vllum diuinum, aut humanum, quod quidem peccati mortalis vinculo nos obliget.

SECUNDUS maioris est perfectionis, vt fixo animo, ad diuitias, paupertatè, honorem, ignominiam, breuitatè vitæ, ac longitudinem, æquè sim propensus, vbi æqualis est diuinæ laudis, & salutis meæ occasio. Vtque nullâ, vel humanæ quantæcumque felicitatis, vel propriæ mortis cõditione propositâ, adducar vmquam, vt culpam, licet veniale tantum, decernâ admittere.

E 3

Ter-

3. Modus.

Tertius est modus humilitatis absolutissimæ, vt priores duos iam adeptus, etiam si nullo superaddito, laus Dei par foret, ad maiorem tamen imitationem Christi, eligam potiùs cum eo paupere, spreto, & illuso, pauperiem, contemptum, & insipientiæ titulum amplecti, quàm opes, honores, & sapientiæ æstimationem. Porrò ad gradum hunc humilitatis attingendum, magnum afferet compendium, triplicis colloquij præcedentis de vexillis vsus, per quod suppliciter poscamus (si diuinæ placeat benignitati) ad talem perduci electionem, siue maior, siue æqualis obsequij mei erga Deum, & gloriæ diuinæ prouentus subsit.

Præludium ad electionem faciendam.

Requisita ad electionem.

AD benè quippiam eligendum, nostræ sunt partes, vt oculo puro ac simplici spectemus, quorsum fuerimus creati, nimirum ad laudem Dei, & salutem nostram. Quapropter eligenda sunt ea tantùm, quæ conducunt ad dictum finem; cùm ubique fini medium, non medio finis habeat subordinari. Vnde errant, qui vxorem ducere primitus, aut Ecclesiasticum munus seu beneficium adipisci statuunt, atque ita demum Deo postea inferuire, vtentes

tes præposterè fine ac medio, nec ad Deum tendentes rectà, sed obliquè ipsum ad peruersa vota sua pertrahere conantes. Atqui è contrario planè agendum est, proposito primùm diuino cultu, tamquàm fine nostro, & electo deinceps coniugio, vel sacerdotio, ceterisque rebus omnibus, quatenus expedit, ad præfixum finem ordinatis. Idcirco nihil mouere nos debet, ad mediis quibusuis vtendum, aut supersedendum, nisi habitâ in primis tam diuinæ laudis, quàm nostræ salutis certâ ratione.

Introductio ad eligendarum rerum notitiam, complectens quatuor puncta, & annotatiunculam unam.

P R I M U M punctum est, quòd res omnes, quæ sub electionem cadunt, necessariò bonæ esse debent ex seipsis, aut certè non malæ, nec nisi consonæ institutis orthodoxæ Matris Ecclesiæ. Res electionis quales.

S E C U N D U M, quòd genera duo rerum electioni quadrant. Nam quarundam electio immutabilis est, vt ordinis sacerdotalis, & matrimonij: aliarum verò mutari potest, sicut reddituum Ecclesiasticorum, vel sæcularium, quos recipi & relinquere ex causâ fas est. Quot genera rerum.

E 4 Ter-

*Quando nil
superest ele-
gendum.*

Tertium, quòd circa ea, de quibus facta iam sit electio immutabilis, nihil superest eligendum. Sed aduertendum est, quòd si quis improvidè, nec sine obliquis affectionibus aliquid elegerit, quod non liceat retractare, reliquum est, vbi eum cœperit pœnitere facti, electionis damnum probitate vitę, & operum solertiã pensare: resiliere autem nullo pacto decet, quamuis electio istiusmodi non videatur vocatio diuina esse, vtpote obliqua atque inconsulta. Quã in re non pauci errant, electionem malam, & obliquam pro diuinã vocatione reputantes, cùm hæc semper pura & clara sit, non carnali vllò affectu, vel studio peruerso mixta.

*Quando non
est violanda
electio.*

Quartum, quòd, si quis debito modo & ordine, absque carnali mundano que affectu quippiam elegit, quod mutari possit, non est cur violet electionẽ talem, sed potius, vt in eã magis ac magis proficiat, adniti debet.

*Quando cor-
rigenda.*

Notandum autem est, quòd si electio rerũ huiusmodi mutabiliũ, non ita rectè atque sincerè processerit; eam expedit corrigere, vt fructus vberior, & Deo gratior produci possit.

*De tempore triplici, ad electiones rectè
faciendas magis opportuno.*

*1. Tẽpus cõm
nulla subest
dubitatio.*

Tempus primum erit, quando voluntatem diuina virtus sic impellit, vt omnis dubitatio,

tio, imò etiam dubitandi facultas animæ sublata sit, quò minùs sequatur impulsione[m] talem: sicut legimus Beato Paulo, & Matthæo, & aliis nonnullis, vocante Christo, accidisse.

SECUNDUM est, quoties satis clarum comper-
tumque sit beneplacitum diuinum, docente id aliquo consolationum vel diuersorum spirituum præuio experimento. 2. Cùm constat de Dei beneplacito.

TERTIUM est, quando per animi tranquillitatem aliquis, considerato fine, ad quem conditus est (ad Dei gloriam scilicet & salutem suam) eligit certum vitæ genus intra Ecclesiæ Catholicæ limites constitutum, per quod ceu medium, commodiùs securiùsque ad suum finem tendat. 3. Quando cum tranquillitate fit electio certæ vitæ.

Porro tranquillitas ea tunc noscitur adesse, quotiescumque anima nullis agitata variis spiritibus, vires naturales suas liberè exercet. Itaque nisi primi vel secundi temporis beneficio electio contingat, superest ad tertium recursus, duobus modis sequentibus distinctum.

*Modus prior sanæ bonæque electionis
faciendæ, sex constans punctis.*

PVNCTVM primum, erit proferre in medium rem deliberandam, vt de officio, vel beneficio, acceptandùmne, an potiùs reiiciendum

Rem deliberandam proferre.

E s dum

dum sit; & ita de ceteris rebus, quæ ad mutabilem electionem spectant.

In neutram partem pendere.

Secundum est, adducto ante oculos creationis meæ fine, in hoc consistente, vt cum Dei laude saluus fiam, in neutram declinare partem amplectendæ vel repudiandæ rei controersæ: quin potius velut in medio quodam interstitio, & æquilibrio subsistere, parato interim animo, vt in eam illicò partem totus ferar, quam nouero diuinæ gloriæ, & salutis meæ fore aptiorem.

A Deo lucem petere.

Tertium, obsecrare Dei clementiam, vt dignetur mentem instruere, & impellere voluntatem, quocumque potius mihi tendendum sit, adhibito nihilo secius, pio fidelique intellectus mei ratiocinio: per quod apprehensâ, & probatâ Dei voluntate, ad electionem ferar.

Commoda vel adminicula perpendere.

Quartum, perpendere quot tandem commoda vel adminicula mihi ad finem meum prosequendum accedent ex tali officio vel beneficio suscepto: quot rursus ex eodem incommoda & pericula impendent. Præterea, quot per oppositum, omisso illo, tam commoda & adminicula, quàm discrimina & damna possim expectare.

Tum ratiocinari in utramque partem.

Quintum, his præmissis, ratiocinari in utramque partem, & iuxta ipsius rationis dictamen, seposito carnis appetitu omni, electionem concludere.

Sex-

SExtum, electione factâ, ad orandum citò Electionem
 profilire, & illam offerre Deo perfectè de- factam Deo
 mum, si ei placeat, recipiendam & stabilien- offerre.
 dam.

*Modus posterior benè eligendi, in Re-
 gulas quatuor, & Annotationem
 unam distributus.*

REGVLA prima, quòd, cùm oporteat Puritas af-
 per affectum ex Dei amore cælitus infu- fectus.
 sum fieri electionem, eligentem conuenit per-
 sentiscere in seipso, quòd quidquid affectio-
 nis (siue multum siue modicum sit) erga rem
 electam tenet, ex solius Dei amore, & intuitu
 proficiscatur.

SECunda, * est considerare, si quis mihi vir * t
 amicissimus, cui nihil non perfectionis in- Quid si ami-
 esse cupiâ, occurreret dubius super electione co consule-
 huiusmodi, quidnam ego illi decernendum rem.
 maximè essem consulturus. Quo animaduer-
 so, agendum & mihi ducam, vt suaderem al-
 teri.

TERtia, mecum insuper reputare, si mors Quid elige-
 ingrueret, quem me mallem obseruasse rem morte
 modum in præsentì deliberatione. Iuxta hunc ingruente.
 igitur, eligendum nunc esse facilè intelligam.

QVarta, prospicere non minùs, quando Quid cùm
 pro tribunali sistar iudicandus, quo me tribunali
 Dei sistar. Dei sistar.

con-

consilio hac in re vsum esse vellem. Quo agnito nunc vtar, vt eo tempore magis sim securus.

Quando, & quomodo faciendâ electio.

ADnotandum est postremò, quòd hisce Regulis quatuor propter salutem meam, & animi quietem accuratè seruatis, debeo iuxta vltimum punctum modi præcedentis, electionem ipsam definire, & offerre Deo comprobendam.

De emendatione seu reformatione circa vitæ statum cuius faciendâ.

Quid faciendum matrimonio vel dignitate Ecclesiast. adstricto.

IN primis illud est aduertendum, quòd si quis vel matrimonio, vel officio dignitatis Ecclesiasticæ sit adstrictus (de temporalium verò bonorum quantitate, magna an parua sit, non refert) vnde ipsi non vacet, aut parum libeat circa mutabilium rerum electiones versari; operæpretium est, earum loco methodum ei tradi, seu formulam aliquam, ex quâ vitam suam, & statum proprium possit emendare.

Singula statum perpendat.

DEbet igitur, quisquis eiusmodi conditionem sortitus est, vt finem creationis, & vitæ suæ rectè statuatur ac sequatur, per Exercitia supradicta, & electionum modos attendere, atque ruminando sedulò colligere, quàm amplam domum & familiam æquum sit habere:

bere : quibus eam modis tractare & administrare conueniat : quibus instruere verbis & exemplis : quantum præterea de possessis facultatibus sumptum facere liceat in usus proprios, siue domesticos : quid rursus pauperibus erogare, vel impendere piis operibus debeat, nihil affectando aliud, nec quærendo, nisi quod honorem Dei & salutem suam præster. Hoc enim vnusquisque persuasum habeat, tantum se in studiis spiritualibus promoturum esse, quantum ab amore sui ipsius & commodi proprii affectione sese abstraxerit.

TER-

T E R T I A

H E B D O M A D A .

I. C O N T E M P L A T I O

* u * *Fit in mediâ nocte, & continet Ora-
tionem preparatoriam, tria Prelu-
dia, sex Puncta, cum vno Colloquio.*

Orat. prep.

ORATIO preparatoria eadem, quæ
semper.

1. Prelud.

PRæludium primum, sumitur ex historiâ:
Quomodo Christus à Bethaniâ misit Hie-
rosolyman discipulos duos ad parandam cœ-
nam, quò & ipse cum reliquis deinde profe-
ctus est: ibique post agni Paschalis esum, &
peractam cœnam, pedes lauit omnibus; &
sacrosanctum corpus ac sanguinem suum lar-
gitus est. Postremò sermonem ad eos habuit,
post discessum Iudæ, ipsum vendituri.

2. Prelud.

Secundum, ex compositione loci, confide-
rando dictum iter asperum aut lene, breue
aut longum, cum ceteris, quæ inesse poterant,
circumstantiis. Deinceps conspiciendo locum
cœnæ amplum, vel angustum, vilem vel orna-
tum, & consimilia.

Ter-

Tertium, ex optatæ rei petitione, scilicet 3. Prælud.
doloris, indignationis, & confusionis, eò
quòd ob peccata mea, summus omnium Do-
minus tantis se tormentis ita obiiciat.

Punctum primum, erit respicere cœnantes, Respicere
cœnantes.
& aliquid in vsum meum adducere.

Secundum, eosdem audire, quid loquantur, Eos audire
loquentes.
& fructum inde decerpere.

Tertium, attendere, quid agant, & per om- Actiones
considerare.
nia proficere.

Quartum, *advertere, quid iam inde Chri- * x
stus pati appetat, & incipiat, iuxta histo- Quid Chri-
stus pati ap-
petat.
riam: vnde incipiam & ipse dolorem, mœsti-
tiam, & fletum mihi excitare, me que affligam
similiter in subsequētib.

Quintum, meditari quo se pacto abscon- Absconſã
diuinitate ne
aduersarij
pereant.
dens Christi Diuinitas, aduersarios suos,
cùm valeat, non perdat, sed pœnas ad eò cru-
deles pati sinat Humanitatem.

Sextum cogitare, cùm talia ferat pro pecca- Quid mihi
pattendum.
tis meis, quid agere debeam aut pati eius
causã.

Colloquium ad Christum fiet, terminan- Colloquium.
dum cum *Pater noster*.

In colloquiis est notandum (vt suprã ex Notandum
circa Collo-
quia.
parte iam exposuimus) quod agere conue-
nit, & aliquid petere, iuxta præsentis rei ratio-
nem, videlicet, prout sentio in me consolatio-
nem, vel perturbationem: prout virtutem
vnã, vel alteram expeto: prout in hanc, vel
illam

illam partem de me statuere intendo: prout etiam de re, quam contemplor, triftari volo, vellatari. Denique postulandum erit illud, quod circa rem certam aliquam maximè defidero: & vnum dumtaxat colloquium poterit confici ad Christum Dominum, vel triplex, fi deuotio instiget, nempe ad Matrem, Filium, & Patrem, sicut traditum est in contemplatione secundæ hebdomadæ, de tribus classibus, cum sequente illic annotatione.

II. CONTEMPLATIO

In aurorâ, de rebus à Christo post cœnam, & in horto gestis.

Orat. præp.

*1. Prælud.
historia.*

ORATIO præparatoria consueta semper. PRæludium primum, est iuxta historiam. Quomodò IESVS Christus vnà cum vndecim suis Apostolis, descēdit ex montē Sion, vbi fuerant cœnati, & transiens per vallem Iosaphat, relictis ibi ex illis octo, aliis verò tribus in horti parte, seorsum ipse digrediens, orauit, ad sudorem vsque sanguineum, iteratâ iam ter eadem ad Patrem suum oratione. Postea excitis discipulis à somno, prostratis ad solam vocem cum Iudâ per osculum prodente, aduersariis; restitutâ deinceps, quam amputauerat Petrus, Malchi auriculâ; compre-

hen-

hensus tandem est, quasi nefarius aut latro quispiam, & per vallem illam ad Annæ domum primò tractus.

Secundum est, pro construendo loco, viam *2. Pralud.* Sintueri decliuem, planam, & arduam; item hortum certâ magnitudine, figurâ, & habitudine depingendum.

Tertium, pro voti consecutione, poscere *3. Pralud.* mœrorem, planctum, anxietatem, & ceteras id genus pœnas interiores, vt Christo patienti pro me compatiar.

Notanda simul hæc quatuor.

Primvm, quòd post præparatoriam orationem, cum tribus præludiis secundi huius Exercitij, eodem modo, & ordine procedendum est per puncta, & per colloquium, vt in præcedente de cœnâ peractum est. Adiciendæ quoque erunt circa Missæ & vesperarû tempus duæ repetitiones super vnâ, & alterâ dictâ contemplatione. Ante cœnam verò, applicabuntur quinque sensus, præmissâ vbique oratione præparatoriâ, cum tribus præludiis, oblatæ materiæ congruentibus, quemadmodum in hebdomadâ secundâ satis descriptum est.

Secundum, quòd habitû ætatis, complexionis corporalis, ac dispositionis totius ratione, vel quinque, vel pauciora Exercitia, diebus singulis implebuntur.

F

Ter-

*Quid in hac
3. hebdoma-
dâ mutan-
dum.*

Tertium, quòd in hac tertiâ hebdomadâ, mutanda sunt ex parte, Additio secunda & sexta, siquidem (quod ad secundam spectat) ubi fuero experrectus præcogitans, quò tendâ, & instantem contemplationem paululùm delibans, interim dum surgo & accingor, adnitar simul ad tristitiam, & dolorem, de tot, ac tantis Christi pœnis, me ipsum acriter incitare. Quoad sextam verò, suffugiam potiùs, quàm quæram, aut admittam iucundas cogitationes, licet alioqui vtilis & sanctas, vt sunt de resurrectione Christi & gloriâ. Pro quibus in meditandâ eius passione, angores ac pœnas hauriam, ex frequenti eorum recordatione, quæ ab horâ suæ natiuitatis, ad exitum vsque vitæ huius, ipse perpeffus est.

*Examen
particulare.*

Quartum, quòd examen particulare, circa tam Exercitiorum, quàm Additionum functionem, fiet ad eundem modum, vt in hebdomadâ præcedente.

*2. Die de
gestis in do-
mo Annæ.*

IN SECUNDA AVTEM DIE, contemplatio alia succedet, noctu transigenda, de gestis in domo Annæ, vt narratur, pag. 114. Sub auro-ram verò de secutis rebus in domo Caiphæ, pag. 114. Deinde repetitiones & vsus sensuum, velut priùs.

*3. Die quo-
modò ductus
ad Pilatum.*

IN TERTIA DIE, cõtemplabimur per noctē mediam, quomodò ductus est ad Pilatum Christus, & quid ibi actum, vt dicitur pag. 115. Diluculo verò, de iis quæ gesta sunt, transmis-

so

so Christo ad Herodem, pag. 115. Subdetur repetitionum & sensuum consuetus vsus.

DIE QUARTA, meditatio nocturna per- 4. Die de re-
ditu ab He-
rode.
curret historiam de reditu ab Herode, pag. 116. vsque ad mediam partem mysteriorum, quæ apud Pilatum secuta sunt: reliquam verò partem circa lucem primam prosequemur. De repetitionibus quoque, & sensibus, pro consuetudine sit agendum.

DIE QUINTA sub noctis medium, de pro- Die 5. à sen-
tentiâ Pilati
vsque ad
crucifixio-
nem.
gressu ipso passionis cõtèplabimur, à sententiâ Pilati vsque ad crucifixionẽ, p. 116. Sub auroram deinceps, ab eleuatione crucis, ad Christi vsque expirationem, de quibus p. 117. Repetitiones & sensuum exercitatio, vt suprâ.

DIE SEXTA noctu, quomodò mortuus Do- Die 6. de
crucis depo-
sitione.
minus, sublatu de cruce, & ad monumentum delatus est, pag. 118. Primo manè, ex quo sepultus fuit, pag. eadem, donec B. Virgo in domum aliquam se recepit.

DIE SEPTIMA, inter noctu & manè passio- Die 7. tota
passio reuol-
uenda.
nem totam reuoluemus. Postea repetitionum, & sensuum vice, per diem totum considerabimus, quàm licebit frequētissimè, quo pacto sanctissimum IESV Christi corpus remãserit ab animâ seiunctum: & vbinam, aut quomodò sepultum, item quæ fuerit B. MARIÆ Matris solitudo, desolatio qualis, & quanta afflictio. Quàm acerbus quoque discipulorum mœror extiterit.

*Quid si im-
morandum
in passione.]*

Subnotandum est, quòd si cui libeat, medi-
standæ Christi passioni diutius instare, con-
templationes singulas debet absoluerè cum
paucioribus mysteriis, ita vt prima solùm
comprehendat cœnam: Secunda, lotionem
pedum: Tertia, Eucharistiæ sanctæ institutio-
nem: Quarta, sermonem ibi subsequutum: &
sic in ceteris agendum.

*Iteratio pas-
sionis.*

Ad hæc, traiectâ totâ passione, licebit pro-
ximo pòst die iterare eius dimidium, at-
que reliquum postridie: perendie rursus to-
tam simul.

E contrario verò, si quis malit tempus suc-
cidere, cõtempletur de cœnâ Domini per no-
ctem: de horto, in aurorâ: de Annæ domo, cir-
ca Missam: sub vespèras, de domo Caiphæ: de
prætorio Pilati, ante cœnam: & ita pergendo,
per dies singulos diuersa Exercitia quinque im-
plebuntur, vt pote repetitionum, ac sensuum
vsu prætermissio. Transcursâ verò passione,
operæpretium fuerit, eamdem simul totam,
die vnico reuoluere, siue in vnum tantùm Ex-
ercitium congestam, siue distributam in plu-
ra, prout sibi fore conducibilius ille censuerit.

REGVLÆ ALIQVOT

Ad victum rectè temperandum.

*A pane mi-
nus abstinèn-
dum.*

PRIMA est, quòd à pane minùs abstinèn-
dum sit, quàm à reliquis alimentis: cùm
ne-

neque gulam adeò irritet, nec tentationi æquè obnoxios nos reddat.

Secunda, quòd circa potum attendenda sit *Magis à potu temperandum.* magis abstinencia, quàm circa panem: cautè obleruando, quæ proffit mensura potus, vt fumatur semper: quæ rursus noceat, vt tollatur.

Tertia, quòd circa pulmenta & edulia *Potissimum ab edulsiis.* potissimum abstinencia ratio versetur, cum per illa, tum appetitui ad peccandum, tum inimico ad tentandum, maior subministretur occasio. Temperanda sunt igitur, vitandi excessus causâ: quod fit dupliciter, dum vel cibus grossioribus vescimur atque affuescimus, vel dum parcè delicatis vtimur.

Quartâ est, quòd quantò plus de conueniente victu sibi quis ademerit (*vt reperienda iusta cibi mensura.* vitato interim valetudinis aduersæ graui periculo) tantò celerius mensuram cibi ac potus iustam reperiet: tum quia, hoc modo melius se disponens, & obnixius tendens ad perfectionem, sentiet interdum quosdam cognitionis internæ radios, & consolatorios motus sibi cælitus immisos, ex quibus facillè poterit rationem victus commodiorem discernere: tum quoniam si quis ita abstinendo, se deprehenderit viribus imbecilliozem esse, quàm vt Exercitia ipsa spiritalia peragere commodè valeat, sic facillè aduertet, quam mensuram victus nature necessitas requirat.

*Inter comedendum, ali-
quid pium
imaginari.*

Quinta, quòd expedit inter comedendum imaginari, quasi videamus IESVM Christum Dominum nostrum vespertem cum suis discipulis, obseruando quē teneat edendi, bibendi, respiciendi, & loquendi modum, eumque ad imitandum nobis proponendo. Vsuueniet enim, vt occupato magis intellectu circa meditationem talem, quàm circa corporalem cibum, discamus faciliùs victum moderari.

*Alia meditationes in-
termiscendo.*

Sexta, quòd, gratiâ varietatis, aliâ adhiberi possunt meditationes inter vescendum, vt sunt de Sanctorum vitâ, de piâ quapiam doctrinâ, vel de aliquo spiritali negotio agendo: vnde sic abstractâ mente, cibus ipse & vescendi delectatio parum sentiatur.

*Cauenda
auiditas cibi.*

Septima, quòd cauendum sit præcipuè, ne super sumendos cibos, animus quodammodò totus effundatur, & ne auidè vescamur, aut festinè: sed appetitui semper dominantes, tum mensuram victus, tum sumendi modum vnâ temperemus.

*Quid pro
tollendâ cibi
immoderantiâ.*

Octaua est, quòd plurimùm conducit ad tollendam cibi potiusque immoderantiâ, si ante prandium aut cœnam, & quacumque horâ nulla esuries sentitur, præuiâ deliberatione, victû proximè sumendum, definiamus ad mensuram certam, quam deinde nullâ vel propriâ auiditate, vel instigatione inimici, vniquâ excedamus; sed potius vincendæ vtriusque causâ, de illâ nonnihil etiam subducamus.

Q V A R -

Q V A R T A
H E B D O M A D A.
C O N T E M P L A T I O I.

*Quomodò IESVS Dominus, post resur-
rectionem apparuit sanctæ Matri
sue, ut habetur infra pag. 118.*

ORATIO præparatoria iuxta morem.

Orat. præp.

PRæludium primum accipitur ab histo-
riâ. Quomodò postquàm expiravit Do-
minus in cruce, sepulto* corpore, sed Diuini-
tate semper sociato, ipse in animâ, Diuinitati
quoque continuè vnitâ, descendit ad inferos:
ereptisque inde iustorum animabus, rediens
ad sepulchrum, corpus cum animâ denuò
vniuit, ac resurgens, demum apparuit Beatæ
Virginis matri suæ viuus, ut piè ac verisimili-
ter credendum est.

1. Prælud.

Secundum, pro constructione loci, specu-
landum accipiet sepulchri situm, & Beatæ
Virginis domicilium, cuius formam, partes, &
reliquam dispositionem, ut cellulam, & ora-
torium sigillarim perscrutabimur.

2. Prælud.

F 4

Ter-

3. *Gratia
petitio.*

Tertium, continebit gratiam petendam, ut scilicet immensum Christi, ac Matris gaudium participemus.

*Eadem qua
in contem-
platione cœ-
næ.*

Punctum primum, secundum, ac tertium, eadem hîc erunt, quæ suprâ in contemplatione cœnæ fuerunt exposita, id est considerare personas, verba, opera.

* **Z**
*Ut diuinitas
in resurre-
ctione elu-
cescit.*

Quartum verò, erit animaduvertere, * quomodò Christi Diuinitas, passionis, & mortis tempore abscondita, palàm se faciat in resurrectione, ac tot miraculis deinceps elucescat.

*Christe be-
nignitas suos
consolandi.*

Quintum, æstimare quàm prompto copiosoque functus sit Dominus consolandi suos officio, adhiberâ cōsolationis, quæ ab amicissimo quopiam præstari potest, similitudine.

Colloquium.

Colloquio vno, vel pluribus, iuxta materiam faciendis, terminetur contemplatio, cum *Pater noster*.

*Recensenda
ordine my-
steria resur-
rectionis &
ascensionis.*

Notandum porrò, quòd in sequentibus contemplationibus, seu Exercitiis recensenda erunt per ordinem, mysteria omnia resurrectionis, ascensionisque, & quæ sunt intermedia, seruatis vbique iisdem formulis, & modis: sicuti per totam illam hebdomadam factum est, in quâ passionis mysteria contemplati sumus, & iuxta modum ac exemplum primæ huius de resurrectione Domini, meditationis, formandæ sunt sequentes omnes, atque regulandæ, tam in præludiis (nisi quòd hæc

hæc rebus sunt accommodāda) quàm in punctis quinque, & additionibus singulis. Pari etiam ratione circa repetitiones, & sensuum operationes, nec non in augendo, minuendove exercitiorum, secundum mysteria numero, dirigi poterimus, sicut in prædictâ meditandâ Christi passionis hebdomadâ fuimus edocti.

Secundò notandum est, conuenire magis 4. Hebdomada magis conueniunt quatuor Exercitia. quartæ huic hebdomadæ, quàm præcedentibus, vt quatuor dūtaxat fiant Exercitia. Primum, postquàm manè surreximus. Secundum, circa Missæ tempus, vel paulò ante prandium prioris repetitionis loco. Tertiū, horâ vespèrarum, pro secundâ repetitione. Quartum, ante cœnâ, ad motis sensuū officiis, ad imprimendas fortius animæ cōtēplationes tres eo die factas, signatis obiter, & penitiùs tractatis partibus, seu locis illis, in quibus motus animi efficaciores, maioremque gustū spiritualē senserimus.

Tertiò, quòd quamuis ei, qui exercitatur, Puncta meditationis plura, vel pauciora. certus præscribatur numerus punctorum, putà ternarius, aut quinaris; liberum tamen ipsi erit in plura vel pauciora puncta redigere contemplationem, prout commodiùs se habere expertus fuerit. Quâ in re magnoperè iuuabit, ante ingressum Exercitiij, tractanda puncta cōminisci, & numero certo præfinire.

Quartò denique notandum est, quòd per Hac 4. hebdomadâ variande ali-quæ additiōnes. quartam hanc hebdomadam, variari debent secūda, sexta, septima, & decima Additiones.

nes. In secundâ quidem, vt dum euigilo, repente mihi ponam ob oculos statutam contemplationem, & de gaudio Domini cum suis, studeam & ipse exhilarescere. In sextâ verò, vt memoriæ meæ obiiciam ea, quæ lætitiâ spiritualescient, vt cogitatio de gloriâ. In septimâ, vt lucis & cæli vtar commoditate, quæ sese offeret, putâ per tempus vernum, herbarum virentium, & florum aspectu, aut aprici loci amœnitate: per hyemem verò solis, vel ignis opportuno calore: & ita de ceteris corporis atque animi oblectationibus congruis, per quas Creatori & Redemptori meo, congaudere queam. In decimâ, vt loco pœnitentiæ, temperantiâ & mediocritate victus contentus sim, nisi quo tempore ieiunium, vel abstinentiam Ecclesia indixit, cuius præceptis semper obtemperandum est, nisi iustum adsit impedimentum.

CONTEMPLATIO,

*Ad amorem spiritualescient in nobis
excitandum.*

*De naturâ
amoris.*

IN primis duo notanda sunt. Primum, quòd amor ipse ab operibus magis, quàm à verbis pendet. Secundum, quòd consistit amor in
mutuâ

mutuâ facultatum, rerum, & operum communicatione, purâ scientiæ, diuitiarum, honoris, & boni cuiuscumque.

Oratio præmittitur ex more.

PRæludium primum est, vt coram Domino, *i. Prælud.*
Angelis, Sanctisq̄ue omnibus, mihi propitiis, stare me videam.

Secundum, vt gratiam Dei efflagitem, per *i. Prælud.*
quam beneficiorum eius, in me collatorum magnitudinem perspiciens, ad amorem, cultû, & seruitium ipsius, totum me impendam.

Punctum primû sit, reuocare in memoriam *Beneficiorû
recordatio.*
beneficia creationis, ac redemptionis: dona itidem particularia, seu priuata enumerare: & cum intimo affectu perpendere, quântum meâ causâ benignissimus Dominus egerit, atque pertulerit; quantum mihi elargitus sit de thesauris suis, quodq̄ue iuxta diuinum suum decretum, & beneplacitum, seipsum mihi, quantum potest, donare velit. Quibus optimè inspectis, vertar ad meipsum, & disquiram mecum, quæ meæ sint partes, & quid æquum iustumque sit, vt diuinæ offeram, & exhibeam maiestati: haud sanè dubium quin mea omnia offerre debeam, ac meipsum cum summo affectu, & verbis huiuscemodi, vel similibus:

Suscipe Domine vniuersam meam libertatem. *Oblatio sus.*
Accipe memoriam, intellectum, atque voluntatem omnem. Quidquid habeo, vel possideo, mihi largitus es: id tibi totum restituo,

tuo, ac tuæ prorsus voluntati trado gubernandum. Amorem tui solum cum gratiâ tuâ, mihi dones, & diues sum satis, nec aliud quidquam ultra posco.

*Speculandus
Deus in rebus
omnibus.*

Secundum erit, speculari Deum, in singulis existentem creaturis suis: & elementis quidem dantem, vt sint; plantis verò, vt per vegetationem quoque viuant: animalibus insuper, vt sentiant; hominibus postremò, vt simul etiâ intelligant. Inter quos accepi & ipse vniuersa hæc beneficia, esse, viuere, sentire, ac intelligere, meque templum quoddam suum efficere voluit, ad imaginem suam & similitudinem creatum. Ex quorum omnium admiratione, reflexus in meipsum, agam vt in primo puncto, vel melius si quid occurrerit: id quod in punctis etiam sequentibus, erit faciendum.

*Dei consideratio in
creaturis
propter me.*

* a a

Tertium est, considerare eundem Deum ac Dominum, propter me in creaturis suis operantem, & laborantem quodammodo: * quatenus dat ipsis, conseruatque id quod sunt, habent, possunt, atque agunt. Quæ omnia, vt supra, in mei considerationem reflectenda erunt.

*Considerare
vt bona à
Deo procedunt.*

Quartum, prospicere quo pacto munera & bona omnia cælitus descendunt, vt sunt potentia, iustitia, bonitas, scientia, & alia quælibet humana perfectio, terminis quibusdam certis circumscripta: quæ ab infinito illo totius boni thesauro, sicut lumen à sole, & ex
fon-

fonte aqua, deriuantur. Addenda superest reflexio prædicta in mei circumspeditionem.

Colloquium etiam in fine fiet, terminandum cum *Pater noster*. Colloquium

MODI TRES ORANDI.

Primus orandi modus, deducendus est 1: Orandi
modus. ex mandatis, ex peccatis septem mortalibus, ex tribus animæ potentiis, & ex quinque sensibus consideratis: unde non tam habet orationis formam, quàm Exercitij cuiusdam spiritualis, per quod & anima iuuatur, & oratio Deo redditur acceptior. Prius itaque quàm hoc orem modo, iuxta illud, quod tertiæ Additioni æquipollet, *sedebo vel deambulabo paulisper* (prout ad animæ quietem facere videro) pensitans apud me, quò mihi accedendum sit, & quid faciendum. Hoc idem Additionis genus ad omnem orandi modum præmitti debet.

Oratio præparatoria, gratiæ contineat Orat. præp.
gratiæ postu-
lationem
continet. postulationem, vt mihi detur agnoscere, quidquid deliquero aduersus decalogi præcepta, meque in posterum emendare, intellectis illis exactius, & (vt par est) Dei gloriam & salutem meam solito cautius obseruatis.

Primò ergo, mandatum quodlibet ordine Mandati
cuiusque
discussio. discutiam, attédens, quo pacto seruauerim illud, aut violauerim, de que succurrentibus in me-

memoriam delictis, veniã precabor, recitãdo semel *Pater noster*. Porro in excutiendis singulis præceptis, satis fuerit insumi spatium temporis, quo ter posset oratio Dominica percurri. Notandum tamen, quòd circa præceptum, cuius præuaricatio rarior nobis accideret, minùs immorandum esset; at eò ampliùs, quòd lapsus fuerit ex assuetudine frequentior, idque similiter circa mortalia peccata sit præstandum.

*Colloquium
ad Deum.*

Completo de præceptis singulis discursu, post mei accusationem, & gratiæ implorationem, vt ea vigilantius deinceps custodiam, colloquium dirigam ad Deum, iuxta rei occasionem.

*Idem orandi
modus circa
mortalia.*

Secundò, similem orationis modum prosequemur circa mortalia peccata, post Additionem, & præparatoriam Orationem, sicut fecimus in præceptis. Nihil enim vtrobique varium occurrit, nisi quòd ad materiam attinet, cum præcepta quidem seruanda sint, peccata verò deuitanda. Cetera eadem sunt, fietque itidem colloquium.

*Peccatorum
notitiam
quid inuenet.*

Sciendum est, peccatorum vitiorumque notitiam iuuari per contrariorum actuum & habituum considerationem. Quapropter per gratiam diuinã, & piam quãlibet exercitationem laborandum est vnicuique, vt virtutes sibi parer, mortalibus peccatis septẽ oppositas.

*Circa tres
animæ po-
tentias.*

Tertio, circa tres animæ potentias idem sequitur progressus, per Additionem,
Ora-

Orationem, & discussionem singularum, cum Colloquio ad finem, faciendus.

Quartò circa quinque sensus corporis, nullâ re mutatâ præter materiam. Vbi subnotandum est, quòd si quis optet in sensuum suorum usu, Christum imitari, debet in oratione præparatoriâ seipsum super hoc Deo commendare, factæque sensuum singularum examinationi, Dominicam orationem subiicere: si verò similem affectet, B. Virginis *MARIÆ* imitationem, ei se commendet, tamquam à Filio id impetraturæ, & Salutationem Angelicam, dum sensus excutit, idem idem recitet.

Circa sensus quinque corporis.

Secundus orandi modus ex uocum orationis singularum perpensâ significatione.

Additio eadem, quæ superius, it præuia.

Oratio præparatoria personæ congruet, *Orat. præp.* ad quam dirigitur.

Secundus orandi modus est, ut flexis genibus vel sedendo (pro habitudine corporis, & animi deuotione) oculis vel clausis, vel defixis in partem vnâ, neque huc & illuc motis, precationem Dominicam à principio recitemus, & in primâ voce, quæ est, *Pater*, meditationis

2. Orandi modus quadr.

tionis figamus pedem, quamdiu circa eam varia nobis significationes, similitudines, spirituales gustus, & alia commotiones deuotæ incident: & ita deinceps per singula eiusdem, vel alterius orationis verba, factitabimus.

Regula tres circa hæc seruanda.

1. Regula in
2. modo
orandi.

PRIMA, vt in tali precationis cuiuslibet ruminacione, horæ spatium insumamus, quo expleto *Aue Maria*, *Credo*, *Anima Christi*, & *Salue regina*, semel iuxta communem morem, vel mente solâ, vel etiam voce percurrantur.

2. Regula.

Secunda est, quòd si orantibus hoc modo nobis, in vnâ voce, vel duabus, meditatio affluat, & interna simul delectatio; postponenda erit transcurrendi cura, licet hora tota prætereat, quâ elapsâ, reliquum orationis cursim recitetur.

3. Regula.

Tertia, vt quando ita contigerit, meditanda voci vni, aut pauculis, horam impendisse, pro stridie recitato breuiter eo, quod excussum fuit, ad sequentis verbi considerationem pergamus.

Quid in fine
orationis.

Post excussam verò ad hunc modum Dominicam precationem totam, succedet Salutatio Angelica: deinde alia oratio, vt sine interruptione hæc orandi exercitatio procedat.

Ad

Ad hæc, oratione qualibet sic completâ, per- Colloquii 1477.
sonam illam, ad quam pertinebat, paucis com-
pellabimus, virtutem aliquam, aut gratiam pe-
tentes, quâ maximè indigere nos senserimus.

*Tertius orandi modus, per quamdam
vocum & temporum commensura-
tionem.*

ADDITIO ab vtraque superiore nihil dif-
fert.

ORATIO præparatoria, fiet sicut in secundo Orat. præp.
modo.

TERTIUS hic orandi modus in eo consistit, ut 3. orandi
modus.
inter singulas respirandi vices, singula Do-
minicæ, alteriusve orationis verba transmitta-
mus, expensâ interim, vel significatione prola-
tæ vocis, vel personæ, ad quam oratio spectat,
dignitate, vel meâ ipsius vilitate, vel vtriusque
postremò differentiâ. Eodem procedendum
modo in verbis reliquis. Addendæ quoque
orationes suprâ memoratæ, *Aue, Credo, &c.*

Regule due huc spectantes.

PRIOR, ut, finitâ iuxta hunc orandi mo- Regula prior
pro 3. modo
orandi.
dum precatatione Dominicâ, sumatur aliis
diebus vel horis, Angelica Salutatio, simili re-

G

spiratio-

pirationum interuallo tractanda, cum aliis orationibus, vſitato more recitandis.

Posterior.

Posterior, vt, qui hunc orandi modum exercere cupit diutius, ad eum applicet preces omnes ſupradictas, aut earum partes, & paria anhelituum, ac vocum interſtitia obſeruet.

V I T Æ

D. N. IESV CHRISTI
M Y S T E R I A.

Notandum.

NOTANDVM est primitus, omnia ſequentium myſteriorum verba, quæ includuntur parentheſi, ex ipſis euangelis de prompta eſſe, non item cetera. Ad hæc, in vnoquoque myſterio, ſemper aut ferè, poni puncta tria, vt expeditior ſit contemplatio, quò eſt diſtinctior.

*De Annuntiatâ B. MARIÆ Virgini
Chriſti Incarnatione, de quâ
Lucæ I.*

*Ang. ſalutans
Virg. conceptione
nuntiat.*

Primò, quomodò Angelus Gabriel, Beatam Virginem ſalutans, diuini Verbi conceptionem

nem ei nuntiauit (*Ingressus Angelus ad eam dixit, Ave gratia plena, &c. Ecce concipies in utero, & paries filium, &c.*)

Secundò, confirmat Angelus id quod prædixerat, adducto exemplo de Sancti Ioannis Baptistæ conceptione admirandâ (*Et ecce Elisabeth cognata tua, & ipsa concepit filium in senectute suâ, &c.*)

Confirmat exemplo Io. Bapt.

Tertiò, respondit Angelo Virgo sancta (*Ecce ancilla Domini, fiat mihi secundum verbum tuum.*)

respondet Angelo.

De MARIA Elisabeth cognatam suam visitante, vt habetur LUC. I.

PRImò, quomodò inuisit MARIA Elisabeth, ac S. Ioannes in utero existens, sensit MARIÆ salutationem, & gestitit (*Vt audiuit salutationem MARIÆ Elisabeth, exultauit infans in utero eius: & repleta est Spiritu sancto Elisabeth, & exclamauit voce magnâ, & dixit: Benedicta tu inter mulieres, & benedictus fructus ventris tui.*)

MARIA inuisit Elisabeth.

Secundò, Beata Virgo in hoc canticum prælatitiâ prorupit (*Magnificat anima mea Dominum, &c.*)

Virgo in canticum prorumpit.

Tertiò (*Mansit autem MARIA cum illâ quasi mensibus tribus, & reuersa est in domum suam.*)

Quandiu apud Elisabeth mansit.

De Christi Natiuitate. Luc. 2.

*E Nazareth
Bethlehem
proficiscitur.*

Primò , Beata MARIA cum Ioseph sponso suo è Nazareth proficiscitur Bethlehem (*Ascendit autem, & Ioseph à Galilæâ, &c. In Bethlehem, &c. vt profiteretur cum MARIA desponsatâ sibi vxore pregnante.*)

Filium parit.

Secundò (*Peperit filium suum primogenitum & pannis eum inuoluit, & reclinauit eum in praesepio.*)

*Angeli la-
tantur.*

Tertiò, eo tempore (*Facta est cum Angelo multitudo militiae caelestis, laudantium Deum, & dicentium, Gloria in altissimis Deo, &c.*)

De Pastoribus. Luc. 2.

*Nuntiat
pastoribus.*

Primò , Pastoribus reuelatur Christi natiuitas per Angelum (*Euangelizo vobis gaudium magnum, &c. Quia natus est vobis hodie Saluator, &c.*)

*Pastorum
adoratio.*

Secundò, pastores properant in Bethlehem (*Et venerunt festinantes: & inuenerunt MARIAM, & Ioseph, & infantem positum in praesepio.*)

*Pastores
Deum glorificanti.*

Tertiò (*Et reuersi sunt pastores glorificantes & laudantes Deum, &c.*)

De

De Circumciſione. Luc. 2.

PRimò, circumciſus eſt Puer.

Secundò (*Vocatum eſt nomen eius I E S V S,* Circumcidi-
tur.
Vocatur
I E S V S.
quod vocatum eſt ab Angelo, priuſquàm in vtero con-
ciperetur.)

Tertiò, redditus eſt Matri ſuæ Puer, quæ il-
li compatiēbatur de ſanguinis viſâ effuſione. Redditur
puer Matri.

De tribus Magis Regibus. Matth. 2.

PRimò, tres Magi Reges ad puerum I E S V M Magorum
aduentus.
adorandum venerunt, ſtellâ duce, ita atte-
ſtantes: (*Vidimus enim ſtellam eius in Oriente & ve-
nimus adorare eum.*)

Secundò (*Procidentes adorauerunt eum, &* Eorundem
adoratio.
apertis theſauris ſuis, obtulerunt ei munera aurum,
thus, & myrrham.)

Tertiò (*Reſponſo accepto in ſomnis, ne redirent ad* Per aliam
viam reuer-
tuntur.
Herodem, per aliam viam reuerſi ſunt in regionem
ſuam.)

De Purificatione B. Virginis, & pueri

I E S V præſentatione. Luc. 2.

PRimò, detulerunt puerum in templum, vt I E S V pueri
Præſentatio.
præſentarent eum Deo, tamquàm primoge-
nitum,

G 3

nitum,

nitum , offerentes pro eo consuetum munus
(*Par turturum, aut duos pullos columbarum.*)

*Simeonis
propheta.*

Secundò , Simeon veniens eadem horâ in
templum (*Accipit eum in vlnas suas , & benedixit
Deum & dixit : Nunc dimittis seruum tuum Domi-
ne, &c.*)

*Anna pro-
pheta.*

Tertiò , Anna (*Superueniens confitebatur Domi-
no, & loquebatur de illo omnibus, qui expectabant re-
demptionem Israel.*)

De fugâ in Aegyptum. Matth. 2.

*Innocentium
occisio.*

Primò , volens Herodes puerulum IESVM
interficere , occidi fecit Innocentes , præ-
monito Ioseph per Angelum , vt in Ægyptum
profugeret (*Surge & accipe puerum , & Matrem
eius, & fuge in Aegyptum.*)

*IESV fuga
in Aegyptu.*

Secundò , iter corripuit Ioseph Ægyptum
versus (*Qui consurgens , nocte , &c. secessit in Aegy-
ptum.*)

*Quamdiu
ibi fuit.*

Tertiò (*Et erat ibi, vsque ad obitum Herodis.*)

De reditu ab Aegypto. Matth. 2.

*Ab Aegypto
reuertitur.*

Primò , admonetur Ioseph ab Angelo , vt in
terram Israël reuertatur (*Surge , & accipe
Puerum & Matrem eius , & vade in terram Israël.*)

Eius iter.

Secundò (*Qui consurgens , &c. venit in terram
Israël.*)

Ter-

Tertiò , eò quòd regnabat Archelaus filius *Archelai*
Herodis in Iudæâ, receſſit in Nazareth. *tempore.*

*De Vitâ Domini ab anno ætatis ſue
duodecimo uſque ad trigeſimum.*

LUC. 2.

PRimò , quomodò ſubditus erat & obe- *Chriſti obe-*
diens parentibus. *diencia.*

Secundò (*Proſciebat ſapientiâ, & ætate, & gra-* *Eius profe-*
tiâ, &c.) *ctus.*

Tertiò , videtur fabrilem artem exercuiſſe, *Artem fa-*
cùm dicat S. Marcus c. 6. (*Nõnne hic eſt faber?*) *brilem exer-*
cuit.

De Aſcenſu in templum anno duodeci-
mo. Lucæ 2.

PRimò , natus I E S V S annos duodecim, è *Hierofol.*
Nazareth profectus eſt Hieroſolymam. *proſciſci-*
tur.

Secundò, remanſit illic neſciis parentibus. *Remañt in-*
ſciis parent.

Tertiò , poſt triduum inuenerunt eum in *Post triduum*
templo , ſedentem inter Doctores, & ipſe illis *in templo*
cauſam moræ percontantibus reſpondit (*reperitus.*
Neſciebatis quia in his, quæ Patris mei ſunt, oportet me
eſſe?)

De Baptismo eius. Matth. 3.

*Ad Iorda.
profiscitur.*

Primò, Matri valedicens, è Nazareth ad Iordanis flumen se contulit, vbi tunc Ioannes baptizabat.

*A Ioanne
baptizatur.*

Secundò, baptizatus est à Ioanne, excusante se primùm de indignitate, sed compulsò his verbis: (*Sine modò, sic enim decet nos implere omnem iustitiam.*)

*Spiritus sancti
descensus.*

Tertiò, descendit Spiritus sanctus super eum, & vox de cælo sic attestans (*Hic est filius meus dilectus, in quo mihi complacui.*)

De tentatione Christi. Luc. 4.
& Matth. 4.

*Secedit in
desertum.*

Primò, post baptismum secessit in desertum Christus, & ibi per dies quadraginta & totidem noctes ieiunauit.

Tentatur.

Secundò, ter ab inimico tentatus est (*Accedens tentator dixit ei, Si filius Dei es, dic vt lapides isti panes fiant. Mitte te deorsum. Hæc omnia tibi dabo, si cadens adoraueris me.*)

*Angelorum
ministeriõ.*

Tertiò, (*Angeli accesserunt, & ministrabant ei.*)

De

De Apoſtolorum vocatione.

PRimò, videntur SS. Petrus & Andreas, fuiſe ter vocati. Primùm ad ſolam quamdam Chriſti notiſſimam, *Ioan. 1.* Deinde ad ſequelam ſolùm temporaneam, cum animo reuertendi ad piſcationem, *Luc. 5.* Vltimò ad perpetuam ſequelam. *Matth. 4. & Marc. 1.*

Quater vocati ad Apoſt.

Secundò, vocauit filios Zebedæi, *Matth. 4.* Et Philippum, *Ioan. 1.* Et Matthæum, *Matth. 9.*

Quinam poſtea.

Tertiò, vocati ſunt reliqui, licet de quorumdam vocatione, & de ordine vocationum, expreſſè mentio non fiat in Euangelio.

Demum reliqui.

TRia hîc expendenda ſunt. Primùm, quomodò erant Apoſtoli abiectæ conditionis.

3. Expendenda hic.

Secundò, ad quantam fuerint dignitatem, & quàm ſuauiſſimè vocati.

Tertiò, quibus gratiæ donis, ſupra omnes veteris Teſtamenti Patres, nouique Sanctos euecti ſint.

De primo Chriſti miraculo factò
in nuptiis. *Ioan. 2.*

PRimò, Inuitatus fuit Chriſtus cum Diſcipulis ſuis ad nuptias.

Inuitatur ad nuptias.

G 5

Se-

De vini de-
fectu mone-
tur à Ma-
tre.

Vini mira-
culum.

Secundò, deficere vinum Mater commo-
nuit. (*Vinum non habent*) Et ministris dixit
(*Quodcumque dixerit vobis, facite.*)

Tertiò, aquam in vinum Dominus conuer-
tit (*Et manifestauit gloriam suam, & crediderunt in
eum Discipuli eius.*)

*De fugatis è templo negotiatoribus pri-
mâ vice. Ioan. 2.*

Vendentes
eiiciuntur.

Mense
euertuntur.

Columba
auferuntur.

PRImò, eiecit de templo vendentes illic &
ementes, facto ex funiculis flagello.

Secundò (*nummulariorum effudit as, & mensas
subuertit.*)

Tertiò, vendentibus columbas mansuetè
inquit: (*Auferte ista hinc, & nolite facere domum
Patris mei, domum negotiationis.*)

*De Sermone Christi, habito in monte.
Matth. 5.*

Sermo octo
Beatitud.

PRImò, ad dilectos suos discipulos, octo
Christus beatitudinis genera exposuit.
Beati pauperes spiritu: Mites: Qui lugent:
Qui esuriunt, & sitiunt iustitiam: Misericor-
des: Mundo corde: Pacifici: Qui persecutio-
nem patientur.

Sermo de
valentorum
usu.

Secundò, eos exhortatur, vt acceptis donis
seu

seu talentis, vtantur rectè (*Sic luceat lux vestra coram hominibus, vt videant opera vestra bona, & glorificent patrem vestrum, qui in celis est.*)

Tertiò, ostendit non soluere se legem, sed implere, explicatis præceptis de vitando homicidio, furto, fornicatione, periurio. Et de diligendis quoque inimicis (*Ego autem dico vobis, diligite inimicos vestros. Benefacite iis, qui oderunt vos.*) Sermo de præceptis.

De sedatâ maris tempestate.

Matth. 8.

Primò, dormiente Christo coorta est in mari vehemens tempesta. Oritur tempesta.

Secundò, excitarunt à somno eum territi Discipuli, quos de fidei leuitate arguit (*Quid tibi estis modicæ fidei?*) De fidei leuitate arguuntur Discip.

Tertiò, ventis & mari præcepit, vt conquiescerent, & facta est statim tranquillitas: vnde obstupentes homines dicebant (*Qualis est hic, quia venti & mare obediunt ei?*) Fit eius imperio maris tranquillitas.

De ambulatione super aquas.

Matth. 14.

Primò, cùm in monte adhuc esset Christus, Discipulis in nauiculam abire iussis, & (*Dimissâ*)

missâ turbâ, ascendit in montem solus orare.)

*Phantasma
nocturnu putatur.*

Secundò, cùm ageretur noctu nauicula, eò ipse venit, ambulans super aquas, vnde perterrefacti discipuli phantasma esse iudicabant.

*Petrus mergi
cœpit.*

Tertiò, postquàm dixerat ad eos (*Ego sum, nolite timere*) S. Petrus accedendi perijt facultatem, & gradiendo super aquas, ob subortum metum mergi cœpit, quem increpans Dominus de modicâ fide, nauiculam intrauit, & cessauit ventus.

De missis ad prædicandum Apostolis.
Matth. 10.

*Dat potestatem
demonia eiicendi.*

Primò, Discipulis IESVS conuocatis, dedit potestatem eiicendi dæmonia ex hominibus, & omne morborum genus sanandi.

*Prudentiã,
& patientiã
docet.*

Secundò, prudentiam eos docuit, & patientiam (*Ecce ego mitto vos sicut oues in medio luporum. Estote ergo prudentes sicut serpentes, & simplices sicut columbæ.*)

*Professionis
modus.*

Tertiò, professionis exponit modum (*Gratis accepistis, gratis date; nolite possidere aurum neque argentum.*) Ad hæc materiam prædicationis expressit (*Euntes autem prædicate, dicentes: Quia appropinquauit regnum cælorum.*)

De

De Conuersione Magdalena.

Luc. 7.

PRimò, Christo accumbente mensæ in Pharisæi domo, ingressa est mulier, quæ fuerat in ciuitate peccatrix (siue * Maria Magdalena, soror Martha fuerit, siue alia) deferens alabastrinum vas, vnguento plenum.

*Magdalena
accessio ad
Iesum.*

* bb

Secundò, stans retro cœpit pedes eius rigare lacrymis, & capillis suis abstergere, deoculari, & vngere.

Vngit, & abstergit.

Tertiò, criminatam eam à Phariseo defendit Christus, & ad ipsam ait (Remittuntur ei peccata multa, quoniam dilexit multum.) Et ad ipsam deinceps: (Fides tua te saluam fecit, vade in pace.)

*Defenditur
à Christo.*

De quinque millium hominum refectioe. Matth. 14.

PRimò, rogabant IESVM Discipuli, vt dimitteret altantes turbas.

Secundò, ipse afferri iussit, quos habebant panes, eosque præmissâ benedictione frangens, Discipulis porrexit, turbis hominum discumbere iussis, apponendos.

Fractio panis.

Tertiò, comederunt, & saturati sunt, & superauerunt cophini duodecim.

Turba saturata.

De

De Transfiguratione Christi.
Matth. 17.

Transfigu-
ratio IESV
Christi.

PRimò, assumptis IESV s charissimis tribus Discipulis, Petro, Ioanne, & Iacobo, (Transfiguratus est ante eos, resplenduit facies eius sicut sol, vestimenta autem eius facta sunt alba, sicut nix.)

Coram Moyse,
& Heliâ.

Patris vox è
cælo delapsa.

Secundò, loquebatur cum Moyse & Heliâ. Tertiò, rogante Petro, vt fierent ibi tria tabernacula, insonuit vox de cælo: (Hic est filius meus dilectus, &c. ipsum audite) Vnde consternati Discipuli, proni collapsi sunt, quos tangendo Christus, dixit: (Surgite, & nolite timere, &c. nemini dixeritis visionem, donec filius hominis à mortuis resurgat.)

De Lazari suscitatione. Ioan. 11.

Biduum
expellat.

PRimò, audito Christus nuntio de Lazari ægrotatione, per biduum subsistit, vt euidentiùs foret miraculum.

Sororum si-
des.

Secundò, antequàm suscitaret mortuum, vtriusque sororis fidem extimulat (Ego sum resurrectio & vita: qui credit in me, etiam si mortuus fuerit, viuet.)

Lazari su-
scitatio.

Tertiò, collacrymatus, ac precatus priùs, susci-

ſuſcitauit illum : fuit autem, quo uſus eſt, ſuſcitan-
tandi modus , per mandatum (*Lazare ueni fo-
ras.*)

De cœnâ apud Bethaniam.

Matth. 26.

Primò, cœnabat Chriſtus in domo Simonis Cœna apud
Simonem.
leproſi, & pariter Lazarus.

Secundò, effudit MARIA unguentum ſu- Unguenti
effuſio.
per caput eius.

Tertiò, obmurmurat Iudas : (*Vt quid perdi-
tio hæc?*) Denuò verò excuſat Chriſtus Magda- Iuda ob-
murmura-
tio.
lenam (*Quid moleſti eſtis huic mulieri ? opus enim
bonum operata eſt in me.*)

De die Palmarum. Matth. 21.

Primò, præcepit Dominus adduci aſinam, Aſina, &
pulli addu-
tio.
& pullum : (*Soluite & adducite mihi, & ſi quis
vobis aliquid dixerit, dicite quia Dominus his opus
habet, & conſeſtim dimittet eos.*)

Secundò, aſinam conſcendit, Apoſtolorum Aſinam cõ-
ſcendit.
veſtibus inſtratam.

Tertiò, excepturus eum populus, cùm ve- Populus oc-
currit ve-
nienti.
niret obuiam, veſtimentis ſuis, & ramis arbo-
rum ſternebat viam & canebat : (*Oſanna, filio
Dauid : benedictus qui venit in nomine Domini: Oſan-
na in altiſſimis.*)

De

De Prædicatione in templo. Luc. 19.

Docet in
Templo.
Redit in Be-
thaniam.

PRimò, docebat quotidie in templo.
Secundò, finitâ prædicatione in Bethaniam redibat, nemine apud Hierosolymam ipsum excipiente.

De cænâ ultimâ. Matth. 26. &
Ioan. 13.

Agnus pas-
chalis.

PRimò, comedit cum Discipulis paschalem agnum, eosque de imminente suâ morte præmonuit (*Amen dico vobis, quia vnus vestrum me traditurus est.*)

Pedum lau-
tio.

Secundò, lauit eorum, Iudæ quoque ipsius, pedes, incipiens à Petro, qui ad maiestatem Christi, & indignitatem suam respiciens, sese opponebat (*Domine tu mihi lauas pedes?*) Ignarus scilicet præberi à Domino exemplum humilitatis, ita postea declarante (*Exemplum enim dedi vobis, vt, quemadmodum ego feci, ita & vos faciatis.*)

Eucharistia
institutio.

Tertiò, sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum instituit, in signum summæ dilectionis, his verbis vtens (*Accipite & comedite, &c.*) Expletâ autem cænâ, Iudas ad vendendum illum egressus est,

De

De Mysteriis post cœnam & in horto
gestis. Matth. 26. & Marc. 14.

PRImò, peractâ cœnâ, & hymno dicto, profectus est Christus ad Oliueti montem cum Discipulis suis vndecim, metu plenis: & octo remanere iussit Gethsemani (*Sedete hic, donec vadam illuc, & orem.*)

*Ad Oliueti
montem
pergit cum
suis.*

Secundò, ductis secum tribus, Petro, Iacobo, Ioanne, orauit ter dicens, (*Pater mi, si possibile est, transeat à me calix iste, verumtamen non sicut ego volo, sed sicut tu.*) Et in agoniâ existens prolixius orabat.

Ter orat.

Tertiò, cùm eò timoris redigi se passus fuisset, vt diceret (*Tristis est anima mea vsque ad mortem*) etiam sanguinem sudauit copiosum, teste Lucâ, (*Factus est sudor eius sicut gutta sanguinis decurrentis in terram.*) Vnde conicere licet, vestimenta eius iam tum fuisse madefacta cruore.

*Sanguinem
sudat.*

De comprehensione Christi, & traductione ad Anna domum. Matt. 26.
Luc. 22. Marc. 14. Ioan. 18.

PRImò, permisit se Dominus osculo à Iudâ tradi, & quasi latronem comprehendi (*Tamquam ad latronem existis cum gladiis ac fustibus*)

*Osculum
Iudæ.*

H
bus

bus comprehendere me? Quotidie apud vos sedebam docens in templo, & non me tenuistis.) Ipsoque interrogante, (*Quem queritis?*) corruerunt in terram inimici omnes.

Servi auricula abscessio.

Secundò, seruum Pontificis percutienti Petro ait (*Mitte gladium tuum in vaginam*) & sanauit seruum.

Christus capitur & deservitur.

Tertiò, captus & à Discipulis relictus, ad Annæ domum pertrahitur, vbi à Petro paulò post secuto, semel negatus est, & alapam accepit à ministro quodam obiiciente (*Sic respondes Pontifici?*)

De gestis postea in domo Caiphæ.

Matth. 26.

Ab Annâ ad Caipham ductus, à Petro negatur.

Primò, abducitur ligatus Christus ab Annâ in domum Caiphæ, vbi Petrus rursus eum bis negauit, atque respiciente ipsum Domino, (*Egressus foras fleuit amarè.*)

Nocte manet ligatus. Illudatur, & vexatur à satellitibus.

Secundò, permansit ligatus totâ illâ nocte.

Tertiò, circumstantes eum satellites illudebant, vexabant, & velatâ facie colaphis cædebant, interrogantes (*Propheta nobis Christe, quis est qui te percussit?*) ac modis aliis blasphemabant.

De

De Christi apud Pilatum accusatione.

Matth. 26. Luc. 23. Marc. 15. &
Ioan. 18.

PRimò, Traducitur deinceps ad Pilatum Coram Pilato accusatur.
Christus, & coram eo à Iudæis calumniosè
accusatur (*Hunc inuenimus subuertentem gentem
nostram, & prohibentem tributa dari Casari.*)

Secundò, Eo semel atque iterum examinato Causam non inuenit.
retulit Pilatus (*Ego nullam inuenio in eo causam.*)

Tertiò, Barabbæ latronis, quàm Christi IESV liberationem, malle se Iudæi proclamant Barabbæ postponitur.
(*Non hunc, sed Barabbam.*)

De transmissio Christo ad Herodem.

LUC. 23.

PRimò, Transmisit Pilatus Christum ad Herodem, æstimans quòd esset Galilæus. Ad Herodè mittitur.

Secundò, Herodi poscenti curiosa, nihil penitus respondit, licet à Iudæis validè accusaretur. Herodi non respondit.

Tertiò, Ab Herode cum suo exercitu spre- Albâ veste spernitur.
tus fuit, atque veste albâ indutus.

De reuersione ab Herode ad Pilatum.
Matth. 27. Luc. 23. Marc. 15. &
Ioan. 19.

*Remittitur
ad Pilatū.*

Primò, Christum remisit ad Pilatum Herodes, & ambo eâ ipsâ die, cùm priùs inimici essent, sibi inuicem reconciliati sunt.

*Flagellatur,
coronatur &
purpurâ il-
luditur.*

Secundò, IESVM flagellis cædi iussit Pilatus: milites eundem spinis coronarunt, atque purpurâ induerunt, deinde irridentes dicebant (*Aue Rex Iudaorum.*) Et colaphos simul impingebant.

Tertiò (*Exiuit ergo IESVS portans coronam spinæam & purpureum vestimentum*) & Pilatus dicit illis (*Ecce homo*) Pontifices verò conclamabant (*Crucifige, Crucifige eum.*)

De condemnatione & Crucifixione
IESV Christi. Ioan. 19.

*Morte
damnatur.*

Primò, Sedens pro tribunali Pilatus Christum iudicauit, & tradidit crucifigendum, posteaquàm negantes eum Iudæi suum Regem esse, dixerunt (*Non habemus Regem, nisi Cæsarem.*)

*Crucem ba-
iulat.*

Secundò, Baiulauit Christus crucem suam, donec ob virium defectum, Simon quidam Cyreneus illam post eum ferre compulsus est.

Ter-

Tertiò, Inter duos latrones crucifixus fuit Inter latrones crucifigitur.
 aſcripto titulo (IESVS NAZARENVS REX IV-
 DÆORVM.)

De Myſteriis in Cruce factis. Matth.
 27. Luc. 23. Ioan. 19.

Primò, blaſphemias pertulit in cruce (*Vah In cruce qui deſtruis templum Dei, &c. Descende de Cruce.*) Et diuiſa ſunt veſtimenta eius. blaſphematur.

Secundò, effatus eſt Dominus in Cruce ver- Septem Christi verba.
 ba ſeptem, Orians videlicet pro crucifigenti-
 bus: Latroni parcens: Matrem & Ioannem, ſi-
 bi mutuò commendans: Exclamans (*Sitio*)
 Quando aceto eum potauerunt, & deinde ſe
 à Patre dicens derelictum, poſteà (*Conſumma-
 tum eſt*) Ac poſtremò (*Pater in manus tuas com-
 mendo ſpiritum meum.*)

Tertiò, Sol obſcuratus eſt, ipſo expirante, & Natura Christo morienti compatitur.
 petræ ſciſſæ ſunt, aperta quoque monumenta,
 & velum templi à ſummo ad infimam vſque
 partem ſciſſum, & latus lanceâ confoſſum
 aquam & ſanguinem effudit.

De Myſterio ſepulturae. Ibidem.

Primò, De Cruce ſublatus eſt mortuus Do- De cruce deponitur.
 minus per Ioseph atque Nicodemum, in
 conſpectu ipſo Matris afflictiſſimæ.

Sepelitur. Secundò, Delatum est ad sepulchrum corpus vnctum & inclusum.

Custodia sepulchri. Tertiò, adhibiti sunt inibi custodes.

De Christi resurrectione & apparitione primâ.

Matri apparuit.

Primùm, Apparuit Dominus Matri suæ, postquàm resurrexit, cùm dicat Scriptura, quòd apparuit multis. Licet enim nominatim illam non exprimat, id nobis tamen relinquit pro certo, tamquàm intellectum habentibus: ne alioqui iure audiamus illud: *Adhuc & vos sine intellectu estis?*

De secundâ apparitione. Marc. 16.

Mulieres ad monumentum.

Primò, Summo manè ad monumentum profectæ sunt Maria Magdalene, Iacobi, & Salome inter se dicentes (*Quis reuoluet nobis lapidem ab ostio monumenti?*)

Angeli responsurum.

Secundò, viderunt lapidem reuolutum, & Angeli dictum audierunt (*IESVM queritis Nazarenum Crucifixum. Surrexit, non est hic.*)

Magdalena apparuit.

Tertiò, apparuit Mariæ Magdalene, quæ, aliis digressis, iuxta sepulchrum restiterat.

De

De apparitione tertiâ. Matth. vlt.

PRimò, redibant à monumento mulieres Mulierum reditus ex monumento. cum timore simul & gaudio ingenti, vt narrent Discipulis, quidquid de Domini resurrectione intellexerant.

Secundò, apparens eis in viâ Christus, ait (Auete) Et illæ accedentes, ac prostratæ ad pedes eius, ipsum adorarunt.

Tertiò, affatus est illas Dominus (Nolite timere. Eas affatur. Ite nuntiate fratribus meis, vt eant in Galileam, ibi me videbunt.)

De apparitione quartâ. Luc. vltimo.

PRimò, Auditâ Petrus ex mulieribus Christi resurrectione, cucurrit ad monumentum. Petrus currit ad monumentum.

Secundò, introgressus, sola vidit lintheamina, quibus fuerat inuolutum corpus. Videt lintheamina.

Tertiò, cogitanti super his Petro Christus se ostendit, vnde dicebant Apostoli (Surrexit Dominus verè, & apparuit Simoni.) Petro apparuit Christus.

De apparitione quintâ. Ibidem.

PRimò, duobus Discipulis deinceps apparuit cum irent in Emaus, & de ipso colloquerentur. Euentibus in Emaus apparet.

Incredulitas redarguitur.

Secundò, Redarguit eorum incredulitatem, & mysteria passionis atque resurrectionis ipsis exposuit (*Ostulti & tardi corde ad credendum in omnibus, quæ locuti sunt Propheta. Nonne hæc oportuit pati Christum, & ita intrare in gloriam suam?*)

Rogatus cū eis mansit.

Tertiò, rogatus, cum eis mansit, fracto que ipsis pane disparuit: qui subito in Hierusalem reuersi nuntiauerunt Apostolis, quomodò vidissent eum, & in fractione panis agnouissent.

De apparitione sextâ. Ioan. 20.

Discipuli congregati.

PRimò, Discipuli omnes præter Thomam, domi congregati erant propter Iudæorum metum.

Ianuis clausis ingreditur.

Secundò, Ingressus ianuis clausis Christus (*Stetit in medio, & dixit eis, Pax vobis.*)

Dat eis Spiritum sanctum.

Tertiò, Spiritum sanctum eis dedit, & ait: (*Accipite Spiritum sanctum, quorum remiseritis peccata, remittuntur eis, &c.*)

De apparitione septimâ. Ibidem.

Thomæ incredulitas.

PRimò, S. Thomas, cū apparitioni prædictæ non interfuisset, protestatus erat (*Nisi videro, &c. non credam.*)

Apparet eidem Christus.

Secundò, Post dies octo, iterum clausis ianuis obtulit se videndum Christus, & Thomæ dixit:

dixit: (*Infer digitum tuum hac, & vide, &c. & noli eſſe incredulus, ſed fidelis.*)

Tertiò, Exclamauit Thomas (*Dominus meus* Thomæ exclamatio. & *Deus meus.*) Cui ſubintulit Chriſtus: (*Beati qui non viderunt, & crediderunt.*)

De apparitione octauâ. Ioan. vltimo.

PRimò, Palàm ſe denuò fecit Chriſtus *Septem diſcipulis apparet.* pifcantibus ſeptem Diſcipulis, qui, cùm totâ nocte nil cepiſſent, iactum ad mandatum eius rete (*Iam non valebant illud trahere præ multitudine piſcium.*)

Secundò, per id miraculum, agnoſcens eum *Chriſtus à Diſcipulis agnoſcitur.* Ioannes, ait Petro (*Dominus eſt:*) qui conſeſtim deſiliens in mare, ad Chriſtum acceſſit.

Tertiò, dedit eis, vt comederent panem & piſcem. Poſteà Petro an ſe diligeret, ter interrogato, ſuum ouile commendauit (*Pasce oues meas.*) Suas oues commendat.

De apparitione nonâ. Marc. vltimo.

PRimò, ex Domini mandato abeunt Diſcipuli ad montem Thabor. Ad Thabor Montem.

Secundò, iis apparens ille inquit: (*Data eſt* Eis apparet. *mihî omnis poteſtas in celo, & in terrâ.*)

Tertiò, mittens eos ad prædicandum per vniuerſum orbem, ſic mandauit: (*Euntes ergo do-* Mittit ad prædicandû.

H 5 cete

cete omnes gentes , baptizantes eos in nomine Patris,
& Filij, & Spiritus sancti.)

De apparitione decimâ. I. Cor. 15.

*Apparet
plusquàm
quingentis.*

DEinde visus est plusquàm quingentis fratribus simul.)

De apparitione undecimâ. Ibidem.

Apparuit deinde Iacobo.

De apparitione duodecimâ.

*Apparuisse
Iosepho ab
Arimathiâ
legitur.*

Apparuisse Christum etiam Iosepho ab Arimathiâ , legitur in hagiographis quibusdam : & verisimile est , atque meditatum.

De apparitione decimatertiâ.

I. Corinth. 15.

*Apparuit
& Paulo.*

Apparuit & Beato Paulo post Ascensionem. (Nouissimè autem omnium tamquàm abortiuo visus est & mihi) inquit ipse. Apparuit etiam Patribus in limbo , quoad animam , & postquàm inde eduçti sunt.

De-

Denique, resumpto corpore, apparebat pas- Pasim Di-
sim Discipulis, & cum eis crebrò versabatur. scipulis ap-
parebat.

De Ascensione Christi. Act. I.

PRimò, Postquàm iam per dies quadragin- Post dies
ta multoties se Christus Discipulis suis quadraginta
vium exhibuisset (in multis argumentis, &c. lo- mittit Hie-
quens eis de regno Dei) misit eos Hierosolymam, rosolymam.
vt promissum sibi Spiritum sanctum, illic ex-
petarent.

Secundò, Eduxit eos ad Oliueti montem. Educit ad
(Et videntibus illis eleuatus est, & nubes suscepit eum montem Oli-
ab oculis eorum.) ueti.

Tertiò, iisdem in cælum suspicientibus di- Eisdem su-
ctum est per duos illos viros in vestibus albis sipientibus
assistentes, quos Angelos fuisse credimus: (Viri in cælum
Galilæi, quid statis aspicientes in cælum? Hic IESVS, Angeli ap-
qui assumptus est à vobis in cælum, sic veniet quemad- parent.
modum vidistis eum euntem in cælum.)

Regu-

Regule aliquot, ad motus anime, quos diuersi excitant spiritus, discernendos, ut boni solùm admittantur, & pellantur mali.

Conueniunt præcipuè 1. hebdomada.

ADVERTENDVM est, quòd potissimùm conueniunt Exercitiis primæ hebdomadæ.

De his qui facile peccant mortaliter.

Prima regula est, Quòd illis, qui facillè peccant lethaliter, & peccatum peccato addunt, ferè solet inimicus noster illecebras carnis & sensuum delectationes obicere, vt eos teneat peccatis plenos, ac semper cumulum adaugeat. Spiritus verò bonus, è contrario, conscientiam illorum pungit assiduè, & per synderesis, rationisq̃ue officium à peccando deterret.

De his qui se à peccatis abstinēt.

Secunda, Quòd aliis hominibus, qui se à vitiis & peccatis purgandos curant sollicitè, & in obsequij diuini studio magis ac magis in dies promouent; immittit spiritus malignus molestias, scrupulos, tristitias, rationes fallas, & alias id genus perturbationes, quibus profectū illum impediat. Spiritui autem bono, ex opposito, proprium consuetumq̃ue est rectè agentibus, animum ac vires addere, consolari, deuotionis

uotionis lacrymas ciere, illustrare mentem, & tranquillitatem dare, sublati obstaculis omnibus, vt expeditiùs alacriusque per opera bona semper vltra tendant.

Tertia, quòd spiritualis propriè consolatio tunc esse noscitur, quando per internam quamdam motionè exardescit anima in amorem Creatoris sui, nec iam creaturam vllam, nisi propter ipsum potest diligere. Quando etiam lacrymæ funduntur, amorem illum prouocantes, siue ex dolore de peccatis profluant, siue ex meditatione passionis Christi, siue aliâ ex causâ qualibet, in Dei cultum & honorem rectè ordinatâ. Postremò, consolatio quoque dici potest, fidei, spei, & charitatis quodlibet augmentum. Item lætitia omnis, quæ animam ad cælestium rerum meditationem, ad studium salutis, ad quietem & pacem cum Domino habendam, solet incitare.

*Spiritualis
consolatio
quando
dignoscitur.*

Quarta, Quòd spiritualis è contrâ desolatio vocari debet, quæuis animæ obtenebratio, conturbatio, instigatio ad res infimas, seu terrenas: omnis denique inquietudo & agitatio, siue tentatio trahens in diffidentiam de salute; & spem, charitatem que expellens. Vnde se anima tristari, tepescere, ac torpere sentit, & de ipsius Dei Creatoris sui clementiâ, propè desperare. Sicut enim consolationi opponitur desolatio, ita etiam quæ ab vtraque oriuntur cogitationes, sunt inter se prorsus oppositæ.

*Quando spi-
ritualis de-
solatio.*

Quin-

Tempore desolationis nihil deliberandum.

QVinta, Quòd tempore desolationis nihil deliberandum, aut innouandum est circa propositum animi, aut vitæ statum, sed in eis perseuerandum quæ fuerant priùs constituta, puta præcedente die, vel horâ consolationis. * **CC** Quemadmodum enim, dum fruitur quis consolatione illâ, quam diximus, non proprio suo, sed boni spiritus instinctu regitur: ita, obuersante sibi desolatione, agitur à malo spiritu, cuius instigatione nihil vquam rectè conficitur.

Remedia contra desolationem.

Sexta, Quòd tamen si desolatione affectus homo, priora sua consilia minimè debet immutare; expediet tamen prouideri, & augeri ea, quæ contra desolationis impulsum tendunt: qualia sunt, insistere orationi, cum discussione sui, ac pœnitentiæ aliquid assumere.

Quid cogitandum tempore desolationis.

Septima, Quòd quamdiu premimur desolatione, cogitandum est, nos interim relinquere à Domino nobis ipsis, probationis causâ, vt per naturales quoque vires, insultibus inimici nostri obsistamus. Id quod possumus * **dd** haud dubiè, * assistente nobis iugiter præsidio diuino, licet tunc nequaquam sentiat, eò quòd feruorem pristinum charitatis Dominus subtraxerit, relicta nihilominùs gratiâ, quæ ad benè operandum, & ad consequendam salutem, satis esse queat.

Inuat maxime patientia.

Octaua, Quòd hominem tentatione pulsatum, mirè iuuat patientiæ seruandæ studium,

dium, vt quæ vexationibus huiusmodi propriè opponitur, & è diametro resistit. Accersenda etiam spes est, & cogitatio ad futuram breuè consolationis: si præsertim per sanctos conatus in sextâ regulâ signatos, desolationis impetus frangatur.

Nona, Quòd causæ desolationis tres sunt præcipuæ. Prima, quia propter nostram in spiritualibus studiis seu exercitiis tepiditatem atque acediam, consolatione diuinâ meritò priuamur. Secunda, vt probemur quinnam sumus, & quomodò in Dei seruitium & honorem, absque præsentè quodam consolationum, donorumque spiritualium stipendio nosmet impendimus. Tertia, vt certi planè simus nostrarum virium non esse, vel acquirere, vel retinere feruorem deuotionis, vehementiam amoris, abundantiam lacrymarum, aut aliam quamlibet internam consolationem: sed omnia hæc gratuita esse Dei dona, quæ si vendicemus nobis vt propria, superbix & vanæ gloriæ crimen, non sine salutis graui periculo, incursumus.

Tres desolationis causas.

Decima, Quòd fruenti homini consolatione, prospiciendum est, quo se pacto gerere poterit, desolatione deinceps occurrente: vt iam inde acrimoniam & robur animi maturè comparet, ad impetum eius reprimendum.

Tempore consolationis quid prospiciendum.

Vndecima, vt ille idem, affluente consolatione seipsum deprimat ac vilifaciat

Consolatione affluente se deprimat.

quan-

quantum potest, reputando secum, quàm imbellis, quam que ignauus esse apparebit, desolatione impugnante, nisi per gratiæ & consolationis diuinæ opem citò subleuetur. Contrà verò ille, quem desolatio molestat, æstimare debet cum Dei gratiâ, se posse plurimum, facileque aduersarios suos omnes deuicturum esse, dummodò in Dei virtute collocet spem suam, & animum suum corroboret.

*Quomodo
cum hoste
nostro con-
figendum.*

DVodecima, Quòd hostis noster, naturam & morem muliebrem refert, quoad imbecillitatem virium, & animi peruicaciam. Nam sicut femina cum viro rixans, si hunc conspexerit, erecto & constanti vultu sibi obfistere, abiicit illicò animum, ac terga vertit: sin verò timidum, fugacemque esse animaduertit, in extremam surgit audaciam, & in illum ferociter inuadit. Itidem consuevit dæmon animo & robore planè destitui, quoties spiritualem athletam, corde imperterritito, ac fronte arduâ tentationibus videt reluctari. Sin autem trepidet, ad primos impetus sustinendos, & quasi animum despondeat, nulla est bestia super terram inimico illo tunc effertior, acrior & pertinacior in hominem, vt cum pernicio nostrâ, malignæ obstinatæque mentis suæ desiderium adimpleat.

*Exemplum
nequam
amatoris in
dæmone.*

DEcima tertia, Quòd idem inimicus noster morem insequitur nequissimi cuiuspiam amatoris, qui puellam honestorum paren-

rentum filiam, vel vxorem viri alicuius probi volens seducere, summoperè procurat, vt verba & consilia sua occulta sint, nilque reformidat magis ac ægrè fert, quàm si puella patri suo, vel vxor marito illa patefaciat, cùm sciat hoc pacto de votis & conatibus suis actum esse. Adeumdem modum obnixè satagit diabolus, vt anima, quam circumuenire cupit ac perdere, fraudulentas suas suggestiones teneat secretas. Indignatur verò maximè, & grauissimè cruciatur, si cui vel confessionem audienti, vel spirituali homini molimina sua detegantur, à quibus ita excidere se funditus intelligit.

Decima quarta, Quòd solet etiam aduersarius imitari aliquem belli ducem, qui obsessam arcem expugnare atque deprædari cupiens, exploratâ prius naturâ & munitione loci, debiliorem partem aggreditur. Sic nimirum & ille circuit animam, & callidè inquirat, quarumnam virtutum præsiidiis, moralium scilicet, aut theologiarum, ipsa vel munita vel destituta sit: eâque potissimùm parte machinis omnibus ad motis irruit, ac subuertere nos sperat, quam in nobis minùs ceteris firmatam custoditamque esse præuiderit.

*Exemplum
belli ducis in
dæmonem.*

Regule aliæ utiles ad pleniorẽ spirituum discretionem, & secundæ hebdomadæ potissimum conuenientes.

Vera spiritualis lætitia à quo. **P**RIMA est, Quòd proprium est Dei, & Angeli cuiusque boni, veram infundere spirituales lætitiã animæ, quam mouent, sublatã tristitiã & perturbatione omni, quam ingressit dæmon; cùm hic è contrario, sophisticis argumentis quibusdam, veri speciem præ se ferentibus, lætitiã illam in animã repertam, oppugnare soleat.

Anima consolatio solius Dei est propria. **S**ECUNDA, Solius est Dei, consolari animam, nullã præcedente consolationis causã, cùm sit hoc proprium Creatoris, suam ingredi creaturam, & illam in amorem sui totam conuertere, trahere, & mutare. Causam verò præcedere nullam tunc dicimus, quando nec sensibus, nec intellectui, neque voluntati nostræ quidquam obiectum est, quod eiusmodi consolationem causare ex se possit.

Quando præcessit consolationis causa, quis auctor. **T**ERTIA, Quoties præcessit consolationis causa, auctor eius potest existere tam malus Angelus, quàm bonus, sed ad fines tendunt contrarios; bonus quidem, vt anima in boni cognitione & operatione magis proficiat, malus autem, vt malè agat illa & pereat.

Quar-

Quarta, Id moris est spiritui maligno, vt in *Mos demonis qualis.* lucis Angelum transfigurans sese, cognitis piis animæ votis, primùm obsecundet, mox inde ad peruersa sua desideria illam alliciat. Simulat etenim ab initio bonas sanctasque hominis cogitationes sequi & fouere; at deinde in occultas fallaciarum suarum pedicas paulatim tractum illaqueat.

Quinta, Sedulò & accuratè excutiendæ *Sedulò cogitationes excutiendæ.* sūt cogitationes nostræ, circa principium, medium & finem suum, quæ tria si rectè se habeant, Angeli boni argumentum est, cogitationes illas suggerentis: sin autè per discursum mentis, aliquid offertur, vel sequitur, quod ex se malum sit, vel auocet à bono, vel ad minus bonum impellat, quàm anima priùs quærendo sequi decreuisset, vel animam ipsam defatiget, angat, ac perturbet, sublatâ quæ priùs aderat, quiete, pace, & tranquillitate; euidens tunc erit indicium, auctorem esse cognitionis eiusmodi, spiritum malignum, vrpote vtilitati nostræ semper aduersantem.

Sexta, Quoties contingit in aliquâ suggestio- *Quando deprehenditur hostis, quid faciendum.* ne deprehendi hostem ex caudâ suâ serpentinâ, id est, sine malo, quem semper nobis insinuare studet; tunc plurimum iuuat, reuoluerè discursum totum, & notare, quid ab initio prætexerit bonæ cogitationis, & quomodò præcedentem spiritualis gustus suauitatem, animi serenitatem, sensim amouere, ac venenû

suum infundere tentârit, vt per huiusmodi experimentum cognitæ illius fraudes, facilius deinceps caueantur.

*Diuerfitas
vriusque
spiritus.*

SEptima, eorum, qui promouent in bono saluus, animis se insinuat vterque spiritus diuerso modo: bonus quidem leniter, placidè, ac suaviter, sicut aquæ stilla in spongiam illabens; malus verò duriter, implacidè, & violenter, cum strepitu quodam, sicut imber decidens in petram; illis autem, qui in dies tendunt in deterius, oppositum prorsus vsuuenit. Cuius sanè diuersitatis ratio est, quatenus Angelo vtrilibet similis est vel dissimilis animæ ipsius dispositio. Si enim contrariam sibi eam alteruter spiritus inuenerit, cum strepitu & pulsu, qui facilè aduerti queat, ei se coniungit. Si conformem verò, tamquàm in propriam & apertam domum subit cum quiete.

*Quando est
consolatio
sine præuâ
causâ, quid
faciendûm.*

OCtaua, Quoties sine præuâ vllâ causâ consolatio nobis adest, quamuis ei, tamquàm diuinitus immisæ, vt suprà dictum est, nihil fallaciæ subesse possit; debemus tamen attentè ac sollicitè distinguere præsens consolationis tempus à proximo sequente, in quo anima feruet adhuc, & fauoris diuini nuper accepti sentit reliquias. Nam posteriore hoc tempore, frequenter accidit, vt velex habitu, discursu, & iudicio proprio, vel ex boni aut mali spiritus instinctu, aliqua sentiamus, vel deliberemus, quæ cum ab ipso Deo, citra medium

dium non emanent, solerti indigent discussione, priusquam recipiant assensum, vel in opus veniant.

Regula nonnulla, in distribuendis eleemosynis seruanda.

PRima, Si quid erogare libeat in homines genere vel amicitia coniunctos, erga quos sentitur procliuor affectus; attendendæ erunt regulæ quatuor, quas ex parte circa electiones commemorauimus. Earum itaque prima hæc est, vt affectus erga tales meus, recta proueniat ex amore Dei, quem certè amorem debeo sentire in me, vt radicem esse & causam cuiuscumque meæ affectionis erga cognatos & amicos omnes, ac operam dare, vt in hoc præsentis negotio præcipua ea ratio elucescat.

Quando erogatur in coniunctos, quæ seruanda.

Secunda, Vt * considerem, si quis alter, cui sparem mecum statum, seu perfectionis gradum optem, me consulat super negotio istiusmodi, quam ego illi erogationis faciendæ dictaturus sim rationem. Hac igitur & me uti par est.

* e e
Quid, si quis alter me consuleret, faciendum.

Tertia, Vt cogitem, si mihi vitæ nunc exitus instaret, quid in hac re egisse vellem potissimum. Ita ergo agendum in præsentia decernam.

Quid, si vita exitus instaret.

Quid mallem in die iudicij.

Quarta, vt prospiciam similiter, quid mallem in die iudicij à me fuisse super his transactum. Id quod & nunc citra dubium præligam.

Quid quando ad coniunctos inclinatur.

Quinta, vt quoties ad personas, mihi humano aliquo vinculo coniunctas, affectum meum sentio magis inclinare, regulas quatuor prædictas sedulò expendam, & iuxta eas examinem affectum; nihil de eleemosynâ, seu distributione faciendâ cogitans, donec ab animo, si quid non rectum inest, remouero.

Quid seruandum pro rebus Ecclesiasticis.

Sexta, quamuis facultates diuino cultui, & vsui Ecclesiastico dicatæ, citra culpam assumi possint distribuendæ ab eo, qui ad hoc ministerium sit vocatus; cùm tamen plurimis, in determinandâ propriis suis sumptibus iustâ portione, soleat de excessu scrupulus incidere, operæ pretium est iuxta regulas superiores, vitæ suæ statum rectè disponere.

Optima ratio distribuendi.

Septima, Propter rationes dictas, & alias plerasque, in administrandis iis, quæ ad propriam personam, conditionem, domum, aut familiam pertinent; optimum ac securissimum est vnicuique, distributionis curam subeunti, vt suæ subtrahat commoditati quantum potest; ac seipsum proximè conformet, ad exemplar Domini nostri IESU Christi summi Pontificis: quandoquidem in tertio etiam Carthaginensi Concilio, in quo interfuit S. Augustinus, decretum fuit, supellectilem Episcopi, vilem

ac

ac pauperem debere esse. Hoc idem in quolibet statu seu vitæ genere prouideri conuenit, habitâ interim ratione personarû, & statuum ipsorum: sicut in matrimonio exemplum præbent S. Ioachimus & S. Anna, qui diuisis per annos singulos facultatibus suis in tres partes, pauperibus vnâ erogabant, alteram dicebant in templi & diuini cultus ministerium, & tertiam postremò necessitati suæ reseruabant.

Quædam notatu digna de scrupulis, quos anima demon iniicit, dignoscendis.

PRIMUM, Vulgò scrupulum appellant, Scrupulus improprie. quando ex proprio liberi arbitrij motu & iudicio, aliquid concludimus peccatum esse, cum peccatum non sit, veluti si quis animaduertens se crucem, ex paleis humi figuratam, in transitu calcasse, crimini sibi vertat. Hoc autem non scrupulus propriè, sed iudicium potius erroneum vocari debet.

SECUNDUM, Scrupulus propriè dicens est, Scrupulus propriè qualis. quoties post calcatam crucem eiusmodi, vel post cogitationem, loquelam, aut operationem aliquam, oboritur nobis extrinsecus, peccati admissi suspicio. Et quamuis alterâ ex parte veniat

in mentem, nos minimè peccasse; ambiguitatem tamen quamdam, atque animi perturbationem sentimus, à dæmone videlicet obtrusam.

*Prior species
scrupuli im-
propriè, fru-
gienda.*

Tertium, Prior scrupuli species, impropriè sic dicti, prorsus abhorrenda est vt erroris plena. Posterior verò, per tempus aliquod (dum præsertim recens est vitæ melioris institutio) animam rebus spiritualibus vacantem, non parum iuuat, cum eam mirum in modum purget, atque ab omni peccati specimine abducatur, iuxta illud Diui Gregorij: *Bonarum mentium est, ibi culpam agnoscere, vbi culpa non est.*

*Dæmonis
calliditas in
conscientiâ
observandâ.*

Quartum, Callidè obseruare solet inimicus, qualisnam sit animæ cuiusuis conscientia, crassiorne, an delicatior. Et si quam inuenit delicatam, multò quoque delicatorem efficere nititur, & in extremum quemdam redigere anxietatis gradum, vt sic miserè turbatam, à profectu spirituali tandem deiiciat.

Putat si animam nouerit, quæ peccato nulli consentiat, mortali, siue veniali, imò ne vmbra quidem (vt sic dicamus) voluntarij peccati sustinere queat; tunc, quoniam non potest veram peccati rationem illi obiicere, eò satagit adducere, vt peccatum sibi esse credat, quod reuerà non est, cuiusmodi est, de verbo aliquo, vel cogitatiunculâ repentinâ. Crassam è diuerso animam, seu conscientiam, reddere crassiorrem studet, vt quæ negligebat priùs venalia pecca-

peccata, mortalia quoque nunc parum curet,
ac in dies minùs respiciat.

Quintum, Ut anima progredi valeat in viâ ^{Vi nitendum}
spirituali, ad illius partis oppositum ten- ^{contra scrupulos.}
dat necesse est, in quam inimicus tentat pertra-
here: vt si laxiorem iste conscientiam facere ad-
nititur, faciat illa strictiorem: aut relaxet con-
trâ, si dæmon nimiùm velit restringere. Sic
enim continget, vitatis extremæ vtriusque par-
tis periculis, animam ipsam in medio quodam
quieto & securo statu iugiter manere.

Sexta, Quotiescumque homini, dicere aut ^{Cum vanâ}
agere aliquid volenti, quod ab Ecclesiæ vsu, ^{gloriâ pul-}
vel maiorum nostrorum sensu non dissonat, ^{satur.}
quodque tendit in Dei gloriam, obuiat extrin-
secus suggestio dissuadens, ne dicat aut agat il-
lud propositum, adductâ vel vanæ gloriæ, vel
mali alterius cuiusuis fucatâ quadam ratione;
tunc ad Deum eleuanda mens est: siquæ appa-
reat, ad eius gloriam spectare dictum aut fa-
ctum eiusmodi, vel certè contrarium non esse,
tendendum rectâ erit aduersus talem cogita-
tionem, atque obstrepenti nobis inimico re-
spondendum cum Diuo Bernardo: *Nec propter*
te cœpi, nec propter te finiam.

Regulæ aliquot seruandæ , ut cum orthodoxâ Ecclesiâ verè sentiamus.

*Animi
promptitudo.*

P R I M A , Sublato proprio omni iudicio, tenendus est semper paratus promptusque animus, ad obediendum veræ Christi sponsæ, ac sanctæ matri nostræ, quæ est orthodoxa, catholica, & hierarchica Ecclesia.

Laus frequentia Sacramentorû.

S E C U N D A , laudare conuenit solitam fieri Sacerdoti confessionem peccatorum, & Eucharistiæ sacræ sumptionem annuam vt minimum, cum sit laudabilius, octauo quoque die, aut semel saltem in mense quolibet, seruatis interim conditionibus debitis, Sacramentum ipsum suscipere.

*Commendatio sacrorû,
& cantus
Ecclesiastici.*

T E R T I A , Commendare Christi fidelibus, vt frequenter ac deuotè Missæ sacrum seu sacrificium audiant. Item cantus Ecclesiasticos, psalmos, & prolixas preces in templis, vel extra templa recitandas: tempora etiam probare, determinata officiis diuinis & precationibus quibuscumque, vt sunt quas vocamus horas canonicas.

*Commendatio religiosi
status.*

*Commendatio votorû &
perfectionis
religiosa.*

Q V A R T A , laudare plurimum religionum status, atque cælibatum, seu virginitatem matrimonio præferre.

Q V I N T A , comprobare vota religiosorum de seruandâ castitate, paupertate, obedientiâque

tiâ que perpetuâ, cum aliis perfectionis, & supererogationis operibus. Vbi obiter notandum est, quòd cum voti ratio ad ea pertineat, quæ ad perfectionem ducunt vitæ Christianæ; de aliis, quæ ab ipsâ perfectione potius auertunt, vt de negotiatione, vel matrimonio, votum numquàm emittendum sit.

Sexta, Laudare præterea reliquias, venerationem & inuocationem Sanctorum. Item stationes, peregrinationesque pias, indulgentias, iubilæa, candelas in templis accendi solitas, & reliqua huiusmodi pietatis ac deuotionis nostræ adminicula.

Septima, Extollere abstinentiæ ac ieiuniorum usum, vt quadragesimæ, quatuor temporum, vigiliarum, sextæ feriæ, sabbati, aliorumque pro deuotione susceptorum. Item spontaneas afflictiones sui, quas pœnitentias dicimus, non internas solum, sed etiam externas.

Ocraua, Laudare insuper templorum constructiones, atque ornamenta, nec non imagines, tamquàm propter id quod representant, iure optimo venerandas.

Nona, confirmare maximè omnia Ecclesiæ præcepta: nec impugnare vllò modo: sed contra impugnantes quæsitis vndique rationibus promptè defendere.

Decima, Patrum etiam, seu superiorum decreta, mandata, traditiones, ritus, & mores studiosè probare. Licet autem non reperia-

tur

*Vitandus
de prædesti-
natione ser-
mo frequens.*

Decima quinta, Similem ob causam frequens de prædestinatione sermo habendus non est: sique incidat nonnumquam, ita temperari decet, vt nulla plebi audienti detur occasio erroris, ac dicendi: Si de salute meâ, vel damnatione iam definitum est; siue malè, siue benè agam, aliter euenire non potest: vnde solent multi opera bona negligere, & alia subsidia salutis.

*Causè de fide
dicendum.*

Decima sexta, Accidit etiam non rarò, vt ex immodicâ fidei prædicatione & laude, adiectâ distinctione aut explicatione nullâ, ansam arripiat populus, torpescendi circa bona quælibet opera, quæ fidem præeunt aut sequuntur charitatis nexu efformatam.

*Vt de gratiâ
loquendum.*

Decima septima, Neque iridem prædicandæ & inculcandæ gratiæ Dei vsque adeò insistendum fuerit, vt serpere inde possit auditorum animis lethalis error, negatâ liberi arbitrij nostri facultate. De gratiâ ergo ipsâ diffusè quidem loqui fas est, Deo aspirante, sed quatenus in gloriam eius vberiore redundat, idque iuxta modum conuenientem, nostris præfertim temporibus, tam periculosus: ne & liberi arbitrij vsus, & operum bonorum efficacia tollatur.

*Timores lau-
dabiles.*

Decima octaua, Quamuis summè laudabile sit atque vtile, ex dilectione purâ inservire Deo, nihilominus tamen valdè commendandus est Maiestatis diuinæ timor. Neque
por-

porrò is timor solùm , quem filialem appellamus, qui pius est ac sanctus maximè; verùm etiam alter , seruilis dictus. Quippe qui homini utilis est admodùm , & sæpenumerò necessarius, vt à mortali peccato, quando incidere cõtingit , resurgere promptè studeamus : à quo, dum erimus immunes atque alieni, faciliùs patebit ascensus ad timorem illum filialem Deo penitens acceptum , qui nobis cum ipso Deo vnionem amoris præstat & conseruat.

Quæ ab aliis impressis Exercitiorum exemplis variant, ex vtroque nostro exemplari manuscripto: In mysteriis autem vitæ Christi , etiam ex editione vulgatâ, emendata sunt.

Loca

Loca quæ ex diligenti cum Hispanico, autographo collatione adnotata sunt in hac postremâ editione.

A Patrum deputatio, quæ in V. Generali Congregatione pro recognoscendo Directorio Exercitiorum instituta fuit; illud in primis proposuit, vt antequàm liber Exercitiorum denudò imprimeretur, cum Hispanico autographo, qui Romæ seruatur, diligenter conferretur, non vt noua quadam versio fieret, sed vt loca quadam accommodarentur, quæ in vulgatâ Latinâ editione subobscura videbantur. Quod cum R. P. N. fieri mandasset, factâ diligenti collatione, compertum est, Latinam editionem in paucis ab autographo discrepare. Iis igitur prætermisissis, quæ parui momenti esse videbantur, ea tantùm loca adnotari placuit, in quibus sensus subobscurus censebatur, vel certè clarior hac nouâ versione reddi poterat. Quæ omnia cum essent à R. P. N. cum Patribus Assistentibus diligenter examinata, ne vulgata editio, ob reuerentiam, quæ illi meritò debetur, mutari videretur, satius visum est, si in fine Exercitiorum loca omnia, quæ sunt adnotata, ponerentur stellularis quibusdam signata, quæ locis, in quibus facta est mutatio, responderent, vt faciliùs, quæ in postremâ hac editione fuerunt accommodata, reperiri à quolibet possent.

possent. Hic autem labor, ut speramus, maiorem quam-
dam lucem afferet iis, qui Exercitia tractant, omni-
busq³ Societatis nostra hominibus, qui Exercitiorum
vsum habere debent frequentissimum, non erit iniu-
cundus. Romæ. 25. Iunij. M. D. XCVI.

Mandato R.P.N. Generalis.

IACOBVS DOMINICVS
Secretarius.

I N

ANNOTATIONIBVS XX.

*Quæ sunt in principio
Exercitiorum.*

PAginâ 14. Annotatione quartâ in fine, vbi di-
citur: * a Expedi nonnumquam succidi
hebdomadam. Sensus erit clarior si legatur:
Contrahi hebdomadam.

Pag. 15. Annotatione octauâ, vbi dicitur: * b In
prioribus duabus hebdomadis. Lege: Pro prio-
ribus duabus hebdomadis.

Pag. 16. Annotatione decimâ in fine, vbi habetur:
* c Atque per exercitia primæ hebdomadæ
comprehenditur. Lege: Atque exercitiis primæ
hebdomadæ responderet.

K

Pag. 18.

Pag. 18. *Annotatio decima septima ita poni debet:*
 *d Decima septima. Perutile est, ut qui tradit
 Exercitia, quamuis inquirere, ac scire non in-
 tendat proprias alterius cogitationes & pec-
 cata; certior tamen fideliter fiat de variis agita-
 tionibus & cogitationibus, quas varij spiritus
 immittunt. Perfecto enim maiori, aut minori
 eius profectu, nonnulla spiritualia Exercitia
 præscribere illi potest, præsentis animæ necessi-
 tati opportuna.

In Fundamento.

Pag. 23. *Vbi dicitur:* *e Prout libertati arbitrij
 nostri subiectæ sunt, & non prohibitæ. *cla-
 rius ex autographo dicatur:* Prout libertati arbitrij
 nostri permissum est, & non prohibitum.

Pag. eadem. *Circa finem fundamenti, vbi habe-
 tur:* *f Sed consentaneum est, ex omnibus ea
 demum, quæ ad finem ducunt, eligere ac desi-
 derare. *dicatur:* Sed consentaneum est ex om-
 nibus ea demum, quæ ad finem, cuius gratiâ
 conditi sumus, nos ducunt, eligere ac deside-
 rare.

In V. Exercitio primæ hebdomadæ.

Pag. 42. *In primo puncto:* *g Et animas igneis
 quibusdam corporibus, velut ergastulis in-
 clusas. *dicatur:* Et animas velut igneis quibus-
 dam corporibus, tamquàm ergastulis, inclusas.

In

In Additionibus.

PAg. 44. *In primâ Additione, vbi dicitur: * h* Cogitem de horâ, quâ surgendum mihi erit, & de Exercitio faciendo. *Ex autographo dicatur:* Cogitem de horâ, quâ surgendum mihi erit, Exercitij faciendi puncta breuiter animo retractans.

In Meditatione secundæ diei in secundâ hebdomadâ.

PAg. 55. *In primopuncto: * i* Inter quos me adesse fingam, tamquàm pauperculum, eorum vtcumque necessitatibus, &c. *addatur ex autographo:* Inter quos me adesse fingam, tamquàm pauperculum, & seruulum indignum, eos spectantem, contemplantem, & eorum necessitatibus cum reuerentiâ maximâ famulantem.

In quintâ Contemplatione.

PAg. 57. *In tertio puncto: * k* Dulcedo animæ, diuinis donis, &c. *Legatur:* Dulcedo, diuinitatis, animæ, eiusque virtutum, ac ceterorum omnium iuxta rationem, &c.

In quinque Notandis.

P Ag. 58. *Intertio*: *l Superadditâ circa vesperras vnâ repetitione, & sensuum applicatione ante cœnam. *Ex autographo*: Superadditâ circa vesperras vnâ repetitione, & postea sensuum applicatione ante cœnam.

In secundâ die.

P Ag. 60. *m Et fuga in Ægyptum. *Additur ex autographo*: Et fuga eiusdem veluti exulantis in Ægyptum.

*In Præluo post Contemplationem
tertiæ diei.*

P Ag. 61. *Quod ibi dicitur de distinctione duplicis status, clarius ita ponetur ex autographo*: *n Cùm suprâ propositum fuerit exemplum Christi de vitæ genere, quod in mandatorum Dei obseruatione consistit, dum parentibus suis fuisse subditus memoratur, & primus, seu communis status appellatur. Nunc idem ipse Dominus formam videtur exhibere alterius, seu secundi status perfectionem Euangelicam afferentis, quando videlicet in templum se contulit, &c.

In

*In Meditatione quartæ diei de tribus
hominum Classibus.*

PAg. 65. *In fine primi Præludij* : *o Sublato utcumque noxio affectu rerum, utpote salutis impedimento. *Legatur* : Sublato utcumque noxio affectu rei partæ, utpote, &c.

Ag. 66. *In primâ Classe* : *p Debitaque adminicula toto vitæ tempore non admouet. *Ex autographo* : Debitaque adminicula usque ad horam mortis non admouet.

Ag. eadem. *In tertiâ* : *q Ac, interim omnia relinquens integra, &c. *vsque ad finem*. *Ita ex autographo verti potest clariùs* : Ac interim ita se gerit, ut qui omnia in affectu reliquerit, enitendo scilicet, neque hoc, neque aliud quippiam expetere, nisi quantum diuini obsequij intuitus moueret; ita ut non aliam admittat relinquendæ, aut retinendæ rei acquisitæ causam, præter rationem ac desiderium meliùs Deo Domino nostro seruiendi.

Ag. 67. *In Notando* : *r Seruabimus tamen intereà, &c. *vsque ad finem*. *In autographo sic habetur*: Atque hoc ipsum optare, petere, & flagitare, spectato solùm obsequio & gloriâ diuinæ ipsius bonitatis.

*In secundo Notando post duodecimam
Meditationem.*

PAg. 69. *Secundò*: *Quòd inchoanda est, &c. vsque ad finem. Omnis dubitandi ratio tollitur, sicut ita vertatur ex autographo*: *Secundò*, quòd inchoanda est electionum discussio à contemplatione discessus Christi ex Nazareth Iordanem versus inclusivè, quæ fit quinto die, ut in sequentibus declaratur.

In modo secundo benè eligendi.

PAg. 75. *In secundâ Regulâ*: * t *Secunda*, est considerare, &c. *vsque ad finem. Clariùs ita verti potest ex autographo*: *Secunda* est considerare, si quis mihi vir antea ignotus, & nunquam planè visus, cui tamen nihil non perfectionis inesse cupiam, occurreret dubius super electione huiusmodi, quidnam ego illi faciendum & eligendum ad maiorem Dei gloriam, & maiorem animæ illius perfectionem essem consulturus: quo animadverso, id mihi agendum ducam, quod alteri suaderem.

In

In tertiâ hebdomadâ.

Pag. 78. *In titulo primæ contemplationis*: *u Prima contemplatio fit in mediâ nocte, &c. *addatur ex autographo*: Prima contemplatio de Christi Domini nostri profectioe à Bethaniâ in Hierusalem, & de gestis vsque ad vltimam cœnam inclusiuè, fit mediâ nocte, & continet orationem præparatoriam.

Pag. 79. *In quarto puncto*: *x Quartum, advertere, quid iam inde, &c. *ita vertendum ex autographo*: Quartum, advertere quid Christus Dominus noster in humanitate patiatur, aut pati appetat, iuxta punctum, quod meditandum suscipitur: vnde incipiam & ipse maximo conatu dolorem, mœstiriam, & fletum mihi excitare: idemque curabo in subsequens punctis.

In I. Contemplatione 4. hebdomadæ.

Pag. 87. *In primo Praludio*: *y Sepulto corpore. *Ex autographo habetur*: Corpore ab animâ separato; vox enim illa (sepulto) non est, neque coheret cum aliis.

Pag. 88. *In quarto puncto*: *z Quomodo Christi diuinitas passionis & mortis tẽpore abscondita. *In autographo habetur*: Quomodo Christi

sti diuinitas, quæ passionis tempore videbatur
abscondita, &c.

*In Contemplatione ad acquiren-
dum amorem.*

PAg. 92. In tertio puncto, post illa verba: * a a La-
borantem quodammodò. addantur hæc ex
autographo: Ut in cælis, elementis, plantis, fru-
gibus, & animantibus, quatenus dat, &c.

De Conuersione Magdalene.

PAg. 109. In autographo non habentur verba illa:
* b b Siue Maria Magdalena soror Marthæ
fuerit, siue alia.

In 5. Regulâ de discretione spirituum.

PAg. 126. Verba illa: * c c Quemadmodum
enim dum fruitur quis, vsque ad finem. ita
commodius vertipossunt ex autographo: Quemad-
modum enim in consolatione bonus spiritus
nos magis regit ac dirigit; ita in desolatione
malus, cuius instigatione & consiliis nihil re-
ctum decernere possumus.

In

In 7. Regulâ de discretione spirituum.

PAg. 126. *Circa medium*: * d d Assistente nobis iugiter præsidio diuino, licet tunc nequaquam sentiatur. *In autographo sic habetur*: Assistente nobis præsidio diuino, quod semper manet, licet tunc nequaquam sentiatur.

*In 2. Regulâ pro distribuendis
Elemosynis.*

PAg. 133. *Secunda*: * e e Vt considerem, &c. *vsque ad finem*. *Hæc regula in autographo sic habetur*: Secunda, Vt considerem si quis alter esset mihi planè ignotus, cui tamen pro hoc ministerio, & ipsius statu omnem perfectionis gradum exoptem, quam ego illum in hac distributione rationem sequi vellem ad maiorem Dei gloriam, & animæ suæ perfectionem, hæc ipsâ eadem mihi vtendum esse.

L A V S D E O.

K 5

BRE-

BREVIS INDEX

Meditationum, Additionum, & Notandorum, quæ hoc libro continentur.

C onfirmatio Exercitiorum, Pauli III. pag. 4	
Testimonia eorum, quibus censura Exercitiorum est commissa.	8
Prefatio ad Lectorem.	10
ANNOTATIONES, vt iuuari possit & is qui tradit, & is qui accipit Exercitia.	12

Prima hebdomada.

P rinzipium, seu Fundamentum.	23
Examen particulare.	24
Examen generale.	27
Examinis generalis modus.	32
Confessionis generalis, & communionis vsus.	32
Primum Exercitium secundum tres anima potentias circa triplex peccatum.	33
Secundum Exercitium, meditatio de peccatis.	38
Tertium Exercitium, repetitio primi & secundi cum tribus colloquiis.	40
Quartum simile.	41
Quintum de inferno.	42
Exer-	

I N D E X.

Exercitiorum temporis distributio.	43
Additiones ad Exercitia melius agenda.	44
De pœnitentiâ, seu afflictione corporis.	46
Notanda alia quatuor.	47

Hebdomada secunda.

C ontemplatio regni Christi.	49
Prima diei meditatio prima de Incarnatione.	52
Contemplatio secunda de Natiuitate.	55
Tertia, repetitio vtriusque.	56
Quarta similis.	57
Quinta, applicatio sensuum ad predictas.	57
Annotationes quinque.	58
Secundæ diei contemplationes.	60
Tertiæ diei.	60
Præludium considerationis statuum diuersorum.	61
Quartæ diei meditatio de duobus vexillis.	62
Eiusdē diei meditatio de tribus hominum classibus.	65
Quintæ diei.	67
Sexta, Septima, Octaua, Nona, Decima, Vndecima, & Duodecima.	68
Annotationes tres.	ibid.
Tres modi humilitatis.	69
Præludium ad electionem faciendam.	70
Introductio ad eligendarum rerum notitiam.	71
De tempore triplici ad electiones faciendas.	72
Modus prior bonæ electionis faciendæ.	73
Modus posterior.	75
De emendatione, seu reformatione vitæ status.	76
Tertia	

I N D E X.

Tertia hebdomada.

C ontemplatio prima, de coenâ Domini.	78
<i>Secunda, de gestis post coenam, & in horto.</i>	80
Notanda quatuor.	81
<i>Secundâ & tertiâ die.</i>	82
<i>Quartâ, quintâ, sextâ & septimâ cum annotationibus.</i>	83
Regula ad victum temperandum.	84

Quarta hebdomada.

C ontemplatio prima de Resurrectione.	87
<i>Annotationes aliquæ.</i>	88
Contemplatio ad amorem spirituales excitandum.	
90.	
<i>Modi tres orandi, primus</i>	93
<i>Secundus.</i>	95
<i>Eius regula.</i>	96
<i>Tertius.</i>	97
<i>Eius regula.</i>	ibid.

Vitæ D. N. I E S V Christi Myſteria.

N otandum.	98
<i>De Annuntiatione.</i>	ibid.
<i>De Visitatione.</i>	99
<i>De Natiuitate.</i>	100
<i>De Paſtoribus.</i>	ibid.
<i>De</i>	De

I N D E X.

De Circumcisione.	101
De tribus Magis.	ibid.
De Purificatione B. Virginis, & pueri I E S V presentatione.	ibid.
De fugâ in Aegyptum.	102
De reditu.	ibid.
De Vitâ Domini ab anno etatis sue duodecimo vsque ad trigesimum.	103
De Ascensu in Templum.	ibid.
De Baptismo.	104
De tentatione.	ibid.
De Apostolorum vocatione.	105
De Primo Christi miraculo factò in nuptiis.	ibid.
De fugatis è templo negotiatoribus primâ vice.	106
De Sermone Christi, in monte.	ibid.
De sedatâ Maris tempestate.	107
De ambulatione super aquas.	ibid.
De missis ad prædicandum Apostolis.	108
De conuersione Magdalene.	109
De quinque millium hominum refectioe.	ibid.
De Transfiguratione.	110
De Lazari suscitatione.	ibid.
De cænâ apud Bethaniam.	111
De die Palmarum.	ibid.
De Prædicatione in templo.	112
De cænâ vltimâ.	ibid.
De mysteriis post cœnam, & in horto gestis.	113
De comprehensione Christi, & traductione ad Annam.	ibid.
De gestis in Domo Caiphæ.	114
	De

I N D E X.

<i>De Christi apud Pilatum accusatione.</i>	115
<i>De transmissio Christo ad Herodem.</i>	ibid.
<i>De reuersione ab Herode ad Pilatum.</i>	116
<i>De condēnatione & Crucifixione IESV Christi.</i>	ibid.
<i>De mysteriis in Cruce factis.</i>	117
<i>De mysterio sepulturæ.</i>	ibid.
<i>De Christi resurrectione & apparitione primâ.</i>	118
<i>De apparitione secundâ.</i>	ibid.
<i>De apparitione tertiâ.</i>	119
<i>De apparitione quartâ.</i>	ibid.
<i>De apparitione quintâ.</i>	ibid.
<i>De apparitione sextâ.</i>	120
<i>De apparitione septimâ.</i>	ibid.
<i>De apparitione octauâ.</i>	121
<i>De apparitione nonâ.</i>	ibid.
<i>De apparitione decimâ, vndecimâ, duodecimâ, & decimatertiâ.</i>	122
<i>De Ascensione.</i>	123
Regulæ vtilis	
<i>Ad motus anima discernendos.</i>	124
<i>Ad pleniorē spirituum discretionem.</i>	130
<i>In distribuendis elemosynis.</i>	133
<i>De scrupulis dignoscendis.</i>	135
<i>Vt cum Ecclesiâ sentiamus.</i>	138
<i>Loca adnotata in postremâ editione ex collatione cum Hispanico autographo.</i>	144

F I N I S.

Inv. 2037

15
d.
6
d.
7
d.
8
d.
9
d.
d.
0
d.
1
l.
-
2
3
4
0
3
5
3
e
4

FINIS

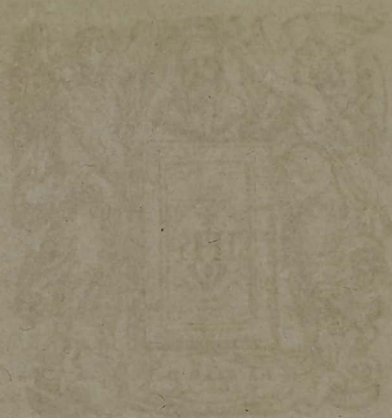
FINIS

DIRECTORIUM

EXERCITIA

SPIRITUALIA

S. P. N. I. G. N. A. T. I.

ANNO 1614

apud Joannem Blavornium

in D. C. C. C. C. C.

ESTATUM S. P. N. I. G. N. A. T. I.

Provincia Italiana
Fondo librario antico
Gallarate
Compagnia di Gesù

*
593-594
595